Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 238. szám. Szombat, augusztus 30.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18. | Főszerkesztő: ESZI JÓZSEF. | Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. | Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG. | Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt). Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A székely mappa.

Budapest, augusztus 29.

(K.) Mikor az ország valamelyik vidékéről megjön az első hir, hogy kongresszus lesz: másnapra pontosan beállit a második hir, hogy az Omge utnak fogja inditani a kongresszusra az ő kis mozgó patikáját, melyben kitünő orvosszerek vannak a kivándorlás ellen és a bevándorlás ellen, a nagy ember bajára és a kis ember bajára, minden célra s az illető kongresszus speciális céljaira. A kongresszus mindig más, a mozgó patika mindig ugyanaz. A végin már szinte komikusan fest, hogy bármilyen vidéken és bármilyen tárgyban tartanak kongresszust, az ember mindig ugyanazt a patikát és ugyanazt az eljárást látja. Molière komédiájában minden bajra a klistért, a magyar kongresszusokon minden bajra az Omge háziszereit ajánlják. Nehéz ezt komoly képpel megállani. S azért, zokon ne essék, a tusnádi székely kongresszus elé se nézzünk tulnagy várakozással s ha egy kissé szoritanak, akár előre is megirtuk volna, hogy valaki el fogja panaszolni a kivándorlással szemben való tehetetlenségünket, másvalaki birtokpolitikánk fogyatékosságait, egy harmadik valaki meg fogja sürgetni a házi ipar terén szükséges teendőket, egy negyedik valaki annak a bizonyos pénzintézetnek felállitását, mely ugy odatartozik minden kongresszus végére, mint a mondat hegyébe a pont. És igy tovább. Hiszen közös tervrajza ez minden kongresszusnak és nem kell hozzá boszorkányság, hogy előre megrajzoljuk. Igy volt a felvidéki kivándorlási kongresszuson, igy a délvidékin. Ugyanaz a sablon mindig és mindenütt. Ez az Omge mozgó patikája s nem kerul belőle egyéb, mert ennyi van benne összesen.

Hogy a székely kongresszus előkészitése idejében már is táplált hasonló aggodalmakat, azt elárulja a kongresszus kormánybiztosának a közmüvelődési szakosztály megnyitó ülésében mondott beszéde. Azt mondja a kormánybiztos: „Nem valósult az az aggodalom, hogy az erdélyi részben akár a klerikalizmus, akár az egyoldalu merev agrarizmus jöhessen be a székely akcióval. Sem pártélet, sem felekezet, sem kultura, sem társadalom, valamint egyes-egyikünk se mondhatja magát a székelység megváltójának, mert megannyiunk csak a székely ügy szolgájának mondhatja magát.“ Más is aggódott tehát, mikor az Omge udvarából kimozdult a kordé a hirhedett mozgó patikával. A kormánybiztos ma udvariasan konstatálja, hogy fölösleges volt az aggodalom, de ez inkább udvariasság, mint igazság. Mert aki a tusnádi kongresszus két napos történetének aktáit forgatja, nem fogja elvitatni, hogy a mozgó patikából hamarosan előkerültek a korábbi kongresszusokról untig ismert orvosszerek: a kivándorlás rendezése, a helyesebb földbirtok-politika, a felkarolást váró háziipar és természetesen a pénzintézet. Igaz, hogy a kongresszus más thémákat is fölvetett, ami örvendetes, de a vezérdallamot ismerjük, azt már korábban is, majdnem minden kongresszuson hallottuk. Nem hallottuk ellenben Tusnádon azt a legtermészetesebb igazságot, hogy a székely kérdés csak részlete a nagy magyar kérdésnek s hogy a helyi mentőakcióknak egy hatalmas politikai és társadalmi akcióban kell összefolyniok, mely a magyarságot mentené meg. Ki mentse meg a mentésre kétségtelenül rászorult és föltétlenül érdemes székelységet? A magyarság? De ki menti meg előbb a magyarságot? Mert az igazi probléma, hogy az egész magyarság nyakig van a gazdasági bajban s bár nyitva van a szive is, a zsebe is: többet nyujthat szivének részvétéből, mint az anyagi segitségből. Ezt Tusnádon nem igen emlegették s ezen még nem is kell szükségképpen megütközni, mert aki maga van bajban, ritkán töri fejét a más baján. Hát jól van, a székelyektől igazán nem lehet kivánni, hogy a maguk kongresszusán a más bajával foglalkozzanak.

De igenis meg lehet ütközni azon, hogy a tusnádi kongresszus a maga bajáról se tud beszélni. Betegeknél ugyan nem szokatlan, hogy mire a doktor hozzájuk érkezik, egy szót se tudnak a doktor tájékoztatására mondani. Sok mindenről beszélnek, csak éppen a betegségük topografiájával maradnak adósok. De a beteg székelység körül még a házbeliek se tudják a doktort tájékoztatni. Ime Tusnádra sereglett a doktor-sereg, hogy konziliumot tartson. Nincs érdekelt minisztérium, amelyik a kongresszuson ne képviseltette volna magát. A sok miniszteri képviselő vitt magával érdeklődést, papirost, ceruzát: mind azt lesi, hogy följegyezhesse a szimptomákat, a bajokat, a panaszokat s aztán odahaza pontosan beszámolhasson. De ceruzának aligha volt idáig dolga Tusnádon. A székely kongresszus a legfőbb munkával nem készült el s a baj okát, természetét, romboló hatását megadni alig is próbálta. Általános panaszok hangzottak, kuruzsló tanácsokban nem volt hiány: de ha bárki is azt hitte, hogy a hely szinén körülményesebb tájékoztatást kaphat a székelység bajáról, az tévedett. Minden tájékoztatás nélkül Tusnád előtt se voltunk. Tudtuk, hogy székely akcióra szükség van s hogy az a határőrző becsületes testvér, egy csomó falánk nemzetiség közé szoritva, régóta fuldokol. Tudtuk, hogy tenni kell értük valamit. Nem is valamit, de sokat. Tudtuk, hogy ha valakiért, a székely-

TÁRCA

Y si este no es su siglo...

(*Temetői séták.*)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

Van-e már Vajda Jánosnak siremléke a kerepesi temetőben?

Még nincs.

A multkor megint bejártam a mi hires halottjaink néma birodalmát és meggyőződtem róla, hogy Vajda Jánosnak még nincsen siremléke odakünn.

Halála után egy kissé diszesebb lakással akartuk megörvendeztetni a költőt, aki életében nagyon egyszerü hónapos szobákban, kopottas butorok közt lakott. Ahogy valamikor előfizetési felhivásokat bocsátottunk ki a versei érdekében: éppen ugy köröztettünk ország-szerte gyüjtő-iveket, hogy adakozzanak egypár filléreccskét a poéta sirkövére, aki nagyon szegényen halt meg — noha átvitt értelemben rendkivül gazdag volt — hetven éves korában.

Egyéb örökséget nem hagyott maga után, csak mindössze három-négy kötet költeményt. Holmi egymilliós örökség mindenesetre többet ér, ámbár a Vajda János örökségében szó szerint benne van az *örök* fogalma. Ez a hagyaték sohasem pusztulhat el. De nagyobbszerü kriptát, lépcsős mauzoleumot nem épithetünk belőle. Abból a honorariumból sem, amit a költő annak idején ezekért a halhatatlan sóhajokért, ezekért az örökkétartó semmiségekért kapott.

A kiadók féltek ettől a csodálatos poétától, mert kénytelenek voltak *makulaurát* csinálni a raktáron maradt verseiből. Schopenhauernek is ez volt a végzete, mielőtt a németek fölfedezték, hogy a leghiresebb kathedra-filozofusnál is ötven fejjel magasabb; hogy a tizenkilencedik századnak nálánál nagyobb filozofusa nincs. Negyven esztendeig tartott, amig idáig eljutottak.

Vajda Jánost hamarabb elismerték „Magyarország legnagyobb élő költőjének“ Petőfi és Arany János után. De Magyarország legnagyobb élő költője karddal és boxerrel dulakodta be magát a Kisfaludy-Társaságba. Magyarország legnagyobb élő költője házalni járt ifjabb irótársaihoz, a még naiv és lelkesedő teremtésekhez: méltóztatnának egypár elismerő sort irni a verses munkáiról. És Magyarország legnagyobb élő költőjének a verskötetéből rendesen 8—10 példányt fogyasztott a könyvvásárló Magyarország.

Ó nagy, tragikomikus költőm, — ó nevetséges és magasztos poétám, aki hat esztendő óta panasz nélkül fekszel ebben a sirban! Eletedben a magyar közönség nem igen vette a költeményeidet. Halálod után — igy reménykedtem én — legalább majd a sirkövedre adakoznak. Viszonzásul azért a nagy brilliántért, amit a verseidben ránk hagytál, kapsz majd egy darab gránitot, vagy olcsóbb minőségü márványt a sirod fölé.

Ime látom, hogy neked mindig várakoznod kell. Későn és nehezen jutsz mindenhez. Kegydijakból éldegéltél, amig közöttünk jártál. Elkésett alamizsnákból fog kitelni a sirköved most, hogy halott vagy. Halálodban éppen ugy megvárakoztatnak, mint életedben.

De a várakozás most könnyü neked, ugy-e bár? Ugy-e öregem, várakozhatunk, ha tetszik, in infinitum?

*

Ide s tova hatvan esztendeje lesz, hogy Vajda János neve egy kis népies költemény alatt először jelent meg a magyar irodalomban. Az a szerkesztő, aki bemutatta: *Frankenburg* Adolf, pár kődobásnyira pihen a halott költőtől.

Frankenburg, a legkedvesebb, legliberálisabb szerkesztő, aki minden igazi tehetséget örömmel karolt föl, vette be Vajda Jánost az *Életképek* gárdájába, abban a forró, poézis-termelő időszakban, ahol Petőfi lirája, növekvő népszerüsége izgatta a fiatal emberek poétai becsvágyát.

A tizenhat éves Vajda János szintén lelkesedett Petőfiért. De nem a Petőfi-utánzás birta rá, hogy verseket irjon, hanem a saját erős költői egyénisége. A maga merész, dacos ábrándozása. A saját kitartó, végzetszerü poétai ösztöne. Ó ez az ösztön! Sziklákat is áttör, mint a földből kiszakadó forrás!

Fiatal társai közül hányan maradtak Petőfi-utánzók késő férfi-korukban is! Vajda János még a kezdet kezdetén sem volt az. A maga veleszületett fényével emelkedett fölfelé. Lassabban emelkedett, mint a Petőfi tüneményes, lobogó, tüzes meteorhoz hasonló géniusza. De belőle is csillag vált, önálló, nemes ragyogásu csillag, akihez a hivatalos ütegekből magasba ágyuzott akadémiai rakéták nem fognak fölérni soha.

Vajda János költészete is a természet mély, erős öléből, a magyar nép őseredeti sajátságaiból fakadt. Egy betüt sem olvasott még, de a szabad, nagy természet ritmusait már hallgatta. A versirásról fogalma sem volt még, de az örökké zugó rengeteg, a madárdalos erdő, a „csalánosiharos“ csöndes mélasága már poétává tette az erdőkerülő fiát.

Petőfi a napfényes rónaságon nőtt fel. Vajda János az erdők homályában. Ez köztük a lényeges, a költői egyéniség minden pontjára kiható különbség.

Petőfi költészete nyilt, mint a végtelenbe nyuló rónaság és tüzes, mint a puszta fölött lángoló déli nap.

Vajda költészete mélabus és titokteljes, mint az erdő, ahová a nap világa csak megtörve szürődik át az ember-nemjárta sürüségen. Ahol még fényes délben is hüvös homály borong.

A szabadságot mind a kettő imádja. De

Lapunk mai száma tizenkét oldal.

ért érdemes nagyobb áldozatot is hozni. De azt vártuk, hogy mikor rokonérzéssel és jó hajlandósággal teli közeledünk a székely testvérek felé: készen kapjuk legalább is bajainak, küzdelmeinek, óhajtásainak mappáját, melyen aztán könnyen eligazodhatunk. Egy megbizható, jól megrajzolt, világosan tájékoztató székely mappát vártunk, hogy annak alapján haditervet csinálhassunk. Ezt a mappát pedig senki se hozta el Tusnádra. Nem tudunk többet, mint Tusnád előtt. Érezzük, hogy a székely akciónak nemzeti jelentősége van, érezzük, hogy a székelyeket meg kell menteni, érezzük, hogy körülbelül mit kell az érdekükben tenni: de aztán punktum. Tudni semmit sem tudunk.

Nincs Magyarországon senki, akit a Székelyföldről áthangzó panaszok hidegen hagynának. Nincs senki, aki gáncsvetés helyett inkább szárnyat ne akarna adni a legerélyesebb mentőakciónak. Hogy a székely kormánybiztos szava szerint igazodjunk, megváltót ugyan nem szállithatunk a székelyeknek, de apostolt annyit, ahányan magyarok vagyunk. De a székelyek is adjanak valamit. Első sorban természetesen a maguk közreműködését, amint azt Bedő Albert, a kongresszus elnöke, nagyon helyesen hangsulyozta. De adjanak azonfelül mappát. Egyszerü, világos, tájékoztató mappáját a bajoknak. Statisztikai számokból, száraz adatokból, faktumokból összerótt tájékoztatást adjanak, ami nem lelkesit és nem kelt hangulatot, de amelyiken el lehet igazodni. Akkor tudni fogja a kormány, tudni fogja a társadalom, tudni fogja az egész magyar nemzet, hogy miképpen teljesitheti erkölcsi és nemzeti kötelességét. Az Omge mozgó patikája s a kétségtelenül érdekes, de abszolute nem meggyőző előadások azonban nem alkalmasak arra, hogy a mentő akciót eredményessé tegyék. Az akcióhoz a baj ismerése kell. Az ismeréshez a pontos mappa kell. A bajok mappája nélkül nincs haditerv és nincs komoly akció. A székely mappát pedig Tusnád nem hozta meg.

BELFÖLD

Az elmaradt interparlamentáris konferencia. Ma megszólal a félhivatalos sajtóapparátus, hogy megmagyarázza, miért maradt el a bécsi interparlamentáris konferencia erről az esztendőről. A magyarázat, amelyet a *Bud. Tud.* tesz közzé, igy szól:

Az osztrák interparlamentáris csoport a Bécsben tervezett idei interparlamentáris gyülést a várakozást fölülmuló tömérdek jelentkezés miatt, amely az előkészület nagymérvü módositását, (egyebek között az urakházának helyiségei helyett a képviselőház fölhasználását) tette szükségessé, szeptember 9-éről október 1-ére halasztotta. Amidőn e halasztást a csoportok elnökeinek tudomására hozta, több helyről azt a hirt kapta, hogy az illető csoportok tagjai októberben nem jelenhetnek meg, mert saját parlamentjük akkor már ülésezik; de ama csoportok tagjai is, amelyeknél ilyen akadály nincs, nehezen tudták volna az utazási tervet az uj időponthoz alkalmazni. Ez a tudósitás jött a svájci, a dán, a svéd, a német, a belga csoporttól. E szerint a bécsi konferencia nemcsak gyéren látogatott, de határozottan csonka lett volna. Ez inditotta az osztrák csoportot arra az ujabb elhatározásra, hogy mivel a régi határnapra technikai okokból többé vissza nem térhetett, a jövő évre halaszsza a gyülést, a napirend tárgyai is oly természetüek lévén, hogy addig mitsem vesztenek aktualitásukból. *A magyar csoportnak* a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó inditványa, hogy tudniillik, azokba megujitásuk vagy ujra megkötésük alkalmából a választott birósági klauzula bevétessék, az európai vámpolitika legujab elnapoló irányzatai mellett, talán még kedvezőbben lesz a jövő évben megvitatható, mint jelenleg.

A pozsonyi kérvény. Annak idején általános helyeslés közben járta be a lapokat az a hir, hogy Pozsonymegye törvényhatósága, a nemzetiségi agitáció legujabb vakmerőségeinek hatása alatt, elhatározta, hogy felir a képviselőházhoz *a nemzetiségi törvény* módositása érdekében. A kérvény, amely a határszéli vármegyének ezt a hazafias határozatát megvalósitja, ma érkezett meg a képviselőház irodájába. A kérvény rövid foglalatja a következő:

A törvényhatóság közvetetlen tapasztalatokra utalva, előadja, hogy tovább el nem némitható hazafias aggodalommal látja, hogy a nemzetiségi izgatók gonosz munkája a magyar hazához eddigelé hiven ragaszkodó derék tótajku népünk körében folyton nagyobb mértékben érezteti romboló hatását. A tót nemzetiségi sajtó, különösen a Budapesten megjelenő *Hlas Ludu* faj-, osztály- és felekezeti gyülöletet szit a tót nép között. A baj pedig annál nagyobb, mert az agitátorok a nemzetiségi törvényre hivatkoznak és ezért a törvényhatóság első sorban *a nemzetiségi törvény módositását sürgeli.* És miután a törvényhatóság szerint ez a veszedelmes izgatás az igazságszolgáltatás utján meg nem akadályozható, arra kéri a törvényhozást, hogy törvény utján *energikus preventiv rendszabályokkal vegye elejét az aknamunkának.*

Egy osztrák miniszter a kiegyezésről. Reichenbergből jelentik nekünk, hogy a kereskedelmi kamara elnökének a kiegyezési tárgyalások eddigi eredményét illetőleg tett megjegyzésére báró *Call* kereskedelmi miniszter igy válaszolt:

— Értem és teljes mértékben méltányolom, hogy az önök körében ez a kérdés minduntalan az urak ajkára tolul. De önöknek mégis természetesnek kell tartaniok, hogy én a szóbanforgó hazai ipari érdekek megóvásának céljából őrizkedem mindennemü nyilatkozattól és ebben a pillanatban nem vagyok hajlandó ezt a kérdést behatóbban tárgyalni. Kérem az urakat, előlegezzenek nekem annyi bizalmat, hogy megelégszenek azzal a biztositással, hogy a kormány ismeri és teljesiteni fogja kötelességét.

A vitás tengerszem. *Grácból* táviratozzák, hogy a nemzetközi bíróság mai ülésén *Balzer* tanár, az osztrák álláspont védője, folytatta előadását. Balzer azt állitja, hogy a magyar részről bemutatott 1820-iki okiratok csak azt bizonyitják, hogy a lengyel birodalom határa akkoriban a lengyel hegyhátig terjedt. A tárgyalást holnap folytatják.

A székely kongresszus.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Tusnádfürdő, augusztus 29.

Nem lankadó érdeklődés mellett folytatta ma munkáját a székely kongresszus, azzal a komolysággal is, amelyet az ott megjelent urak hazafias közszerepléstől, szakavatottságától, a székelymentés óriási fontosságát tekintve, méltán elvárhatunk.

Az *őstermelési szakosztályban Barabás* Bélának a juhtenyésztés fejlesztése érdekében beadott javaslatai hosszabb vitát provokáltak, amelyben részt vett: *Paget* Olivér, *Koncz* Ármin, *Ugron* János, *Sierban* János, *Incze* Ignác. A javaslatot némi módositással elfogadták. Majd *Füredi* Lajos tejgazdasági szaktanár a *lentermelés* fellenditéséről tartott érdekes előadást és annak érdekében szövetkezetek létesitését, a Maros mentén uj kikészitő telep, Gyergyó vidékén lenfonóda felállitását és községi áztatók létesitését ajánlta. A javaslatot elfogadták azzal, hogy a kormánynak a lenfonógyár helyéül Csikmegyét ajánlják.

Az *erdészet* körébe vágó reformokról *Gyöngyössy* Béla értekezett és kimondatni kérte, hogy az erdőterületekből a közbirtokosság kivánságára rétek legyenek alakithatók, azonkivül az erdőkezelési költségek méltányos megállapitását, a korosabb erdőkből a faértékesités megkönnyitését javasolta.

Miután a szakosztály hosszabb vita után ezt a

Petőfi az emberek közé rohan, hogy köztük és velük harcoljon a legmagasabb célokért. Vajda ellenben már korán elkezdi *kerülni* az embereket és az erdő magányába menekül, hogy a maga lelkével viaskodjék; hogy elmerüljön a maga vakmerő mélázásaiban; hogy az erdő komoly, ünnepélyes csöndjében valósitsa meg az emberi szabadságról alkotott ideáját.

Petőfi csupa cselekvés, csupa optimizmus. A legkeményebb csapás, a legsulyosabb nyomor, a legkinosabb megpróbáltatások sem tudják megtosztani attól, hogy rendületlenül bizzék a radikális megváltásokon áteső emberiség szebb jövőjében. Bármennyi hálátlanságot tapasztal, sohasem apad ki lelkéből az a magasztos vágy, hogy szabaddá, boldoggá, nagygyá tegye nemzetét.

Vajda János érzékeny, zárkozott és passziv természete a pesszimizmusra hajlik. Nem kell sok, hogy ez a lemondást kereső, de a lemondásban megnyugodni még sem tudó pesszimizmus valóságos embergyülöletté váljon.

Akkor sem tudja elragadni a mámor, amikor mindenki ujjong és ittas a lelkesedéstől. Akkor is az a titokszerü, érthetetlen vágy kapja meg, hogy izolálja magát az örvendező sokaságtól, mert a *tömeges* örömben osztozni nem tud; mert az erdő félhomályához szokott lélek finom szenzibilitását sérti a százezrek égő szivéből kisugárzó meleg fény.

De amikor hálátlanság, rosszakarat sebzi meg a szivét, amikor keserü tapasztalásokon megy át: akkor az embergyülölet és az életundor akkorára nő benne, hogy tehetsége is egészen megbénul belé és elsötétedik előtte a világ.

Evekig komor hallgatásba merül. Ha lantja megszólal: kétségbeesett, vigasztalan sóhajok, vagy a haragos, fölháborodott, önmagát dacosan számüző lélek vádjai áradnak belőle. Magát és nemzetét kegyetlenül szatirizálva bolyong a rengetegben, mint athéni Timon. Csakhogy Timon mélységes embergyülöletét megelőzte a legnaivabb emberszeretet, a legártatlanabb optimizmus. Azért undorodik ugy embertársaitól, mert valamikor nagyon is becsülte őket, nagyon is bizott bennük. De Vajda János mindig kételkedett az emberek jóságában, mindig sejtette az emberek rosszaságát. Amikor tapasztalja részükről a hálátlanságot, nem a csalódás, nem a kiábrándulás fájdalmát érzi, hanem inkább azon kesereg: miért keveredett közéjük? Miért nem hallgatott belső sugallatára? Miért nem vonult el tőlük az erdők oltalmazó magányába mindjárt az élet kezdetén?

Vajdára is mosolygott a szerencse. Haragot tartó sorsa időnkint engesztelődve, barátságosan közeledett hozzá. Sokak részéről tapasztalt szeretö vonzódást; sokan ejtették ki őszinte, meleg hódolattal a nevét. Mindez jól esett neki. De a szenvedett méltatlanságokat többé se elfelejteni, se megbocsátani nem tudta. Érezte, hogy maga van. Érezte, hogy a világhoz nem fog simulni soha, sem a világ nem fog igazán ragaszkodni hozzá, akárhogy lássa is maga körül időről-időre a jóakaratot és a tiszteletet, különösen a fiatal generáció tiszteletét. Számot vetve magával, büszke fájdalommal átérezve jórészben maga választotta elhagyatottságát, ekkor irta meg grandiózus költeményét az *Üstökösről*:

Az égen fényes üstökös; uszálya
Az ég felétől le a földig ér.
Mondják, ez ama *nagy*, melynek pályája
Egyenes; vissza hát sohase tér.

Csillagvilágok fénylő táborán át
A végtelenséggel versenyt rohan.
Forogni körbe nem tud, nem akar, hát
Örökké társtalan, boldogtalan!

Imádja más a változékony holdat,
A kacéron keringő csillagot.
Fenséges Niobéja az égboltnak
Lobogó gyász, én neked hódolok.

Szomoru csillag, életátkom képe,
Sugárecset, mely festi végzetem;
Akárhová mégysz a mérhetetlen égbe,
Te mindenütt egyetlen, idegen!

Ó a magány! A magány!... A magány elmélkedővé teszi az embert, ha gondolkodó lelke van. Vajda Jánost is azzá tette.

Nézzük csak, mit csinál a szomoru, haragos költő? Elfordul az emberektől és a mindenség felé veti erős pillantását. Diszharmónikus lelke összhangot keres. Magasabb szférákban keresi azt az összhangot, amit se magában, se az emberekben nem tud megtalálni. A muló földi élet hamisságaitól és valótlanságaitól megundorodva, örök igazságokért a változatlan mindenséghez fordul.

De aki kételkedett magában és az emberekben, az a mindenségben sem talál megnyugvást. A végtelenség mint iszonyu és soha meg nem fejthető probléma áll előtte.

Filozófiai elmélkedéseiben olyan magasra emelkedik, amilyen magasra magyar költő alig emelkedett még és amilyen magasra a világirodalom nagy poétái közül csak *Byron* és *Shelley* szárnyaltak föl (*Leopardi* nem.) De az a magaslat, ahol áll: a végtelenséghez mérve csak olyan, mint a vakandturás a Himalaya legmagasabb csucsához képest.

Kemény ököllel döngeti az öröklét titkát. De hamarabb átüti a négyéves gyermek puha keze a száz méter vastagságu érckaput, semmint emberi elme át tudna hatolni a mindenség szervezetén és meg tudná érteni a teremtés célját, lényegét. Vajda János mind a mellett titán-makacssággal tér vissza minduntalan a soha meg nem fejthető problémához. Minduntalan számon kéri a világokat alkotó erőtől: mi célja van az élettel és a halállal? Mi az értelme ennek a folytonos születésnek és ennek a folytonos elmulásnak? A *Végtelenség regéje* cimü hosszabb költeményében örökitette meg legnagyobb erővel heves és hatalmas küzdelmét a titokszerü alkotóval, akit az együgyü elme lát és nevén szólit, amikor igy fohászkodik hozzá: „Mi atyánk Isten, ki vagy a mennyekben!...“

Az univerzummal vivott meddő tusája után boldogtalansága még nagyobb, elhagyatottsága még égetőbb. Elvesztette az embereket és az

javaslatot is elfogadta, *Gáspár* Antal marosvásárhelyi földbirtokos, előadó a székelyföldi gyümölcstermelés érdekében tett figyelemreméltó javaslatokat, ezek közt, hogy Marosvásárhelyen és Csikszeredán gyümölcsoltvány és magtermelő faiskola állittassék.

Az ipari szakosztályban első sorban Spaller József előadó a kőipar fejlesztése dolgát hozza szóba, rámutatva a székelyvidék gazdag márvány, trachit és egyéb kőbányáira. Javasolja kőbányák nyitását, Gyergyó-Szt-Miklóson kőfaragó-iskola felállitását, a székely vasutnak mielőbbi kiépitését. A javaslat elfogadása után *Orley* János előadó az agyagiparról tartott előadást, annak érdekében szükségesnek tartja a szövetkezeti alapon való szervezetet, a müizlés és tudés fejlesztését. Javaslata még az, hogy több helyen nyersanyagbeszerző szövetkezetek létesüljenek, Marosvásárhelytt és Székelyudvarhelyen fazekasipari szakcsoportok alakittassanak s a fazekasok ipari célokra szükséges eszközöket államsegitséggel szerezhessék be. Javaslatát egyhangulag elfogadták.

Solt Adolf a vas- és fémiparnak a Székelyföldön való föllendítése érdekében szakszerüen megokolt javaslatot mutatott be. Sürgeti a kontáripar ellen a képesitést egy uj, szigorubb ipartörvényben, a Székelyföldön többrendbeli közmühelynek felállitását, Marosvásárhelyen nagyobbszabásu vasuti mühely létesitését.

Határozati javaslatát elfogadják.

Fekete Jakab marosvásárhelyi fémipariskolai igazgató javasolja, hogy a székely ifjak közül 30—40 tehetségesebb a fontosabb ipari szakokra állami segitséggel kiképeztessék, a Budapestre készülő iparosoknak *otthon* létesitendő, mely a Székely-egyesület föügyelete alatt álljon, a slöjd tanitását kéri a népiskolákban, felső kereskedelmi ipari szakiskolák felállitását és munkaközvetitő intézet létesitését sürgeti. Javaslatát elfogadták, ugyszintén *Bürger* Albert marosvásárhelyi gyárosét, aki a szesz- és sörgyártás érdekében tett figyelemreméltó javaslatot.

Dr. *Horváth* Jánosnak a székelyföldi iparszövetkezeti szervezkedésről való inditványát *Szakács* Péter adta elő, konstatálva, hogy a Székelyföld népesedési viszonyaihoz képest elég szövetkezet alakult, csupán ipari szövetkezetek vannak gyér számmal. Határozati javaslata szerint a kisipari viszonyok züllésének csakis ipari szövetkezetekkel lehet véget vetni. Munkakészitő csoportok, termelő szövetkezetek, áruházak létesitendők. A javaslatot az osztály magáévá tette.

A kivándorlási és fürdőügyi szakosztályban Barabás Endre világitotta meg alaposan a Romániában lakó magyarok helyzetét. Ismertetve Románia és Magyarország határszéli viszonyát, mely a multban barátságos és hasznothozó volt, *a Romániában lakó magyarok számát 250,000-re teszi*; ezek közül 60.000 csángó. Kimutatja az előadó, hogy Romániában a legdurvább módon folyik az elrománositás s ezt különösen a magyarok érzik. Az emlitett bajokat előadó közös képviseletünk mizériáinak tudja be, amelynél a magyar érdekek soha védelemre nem találtak. Határozati javaslatában erélyesen követeli, hogy külügyi képviseletünkben, legalább ott, ahol nagyszámu magyar él: alkalmazzanak magyar születésü és nevelésü tisztviselőt s lehetőleg mindenütt dombornittassék ki állami önállóságunk. (Élénk tetszés.)

Balázs Árpád figyelmébe ajánlja a kongresszusnak, hogy az erdélyi szászok, akik bent Romániában 10 éven tul tartózkodnak, a *német kormány képviseletéhez fordulnak*, hogy a magyar polgárjog épségben tartásához szükséges bejelentést megtegyék.

Buday Barna pótlást javasol abban az értelemben, hogy a honossági törvény vonatkozó szakaszának törlésével csak az veszitse el a polgárjogot, aki a honpolgári kötelékből való elbocsátását maga kéri.

Mind a két javaslatot az előadói javaslattal együtt egyhangulag elfogadták.

Papp Sándor előadó a *kivándorlás* csökkentése érdekében székely társadalmi szervezetek létesitését ajánlja és ennek keresztülvitelével a marosvásárhelyi Székely Társaságot bizná meg. Ily javaslatát egyhangulag elfogadták, mire *Hankó* Vilmos, a hazai fürdőügy e lelkes munkása tartott előadást a székely fürdőkről, rámutatva ezek elhanyagolt, kezdetleges állapotára, amelyen szerinte csak egy céltudatos fürdőtörvényjavaslat segithetne. Ily értelmü javaslatát még több helyes javaslattal együtt az osztály elfogadta, mire *Máthé* József a turisztika fejlesztésére célzó határozati javaslatát terjesztette elő. Ez főleg a székely körvasut kiépitését célozza. Az osztály a javaslatot elfogadta.

A közmüvelődési osztályban ifj. *Gödri* Ferenc, Sepsi-Szt.-György város polgármestere tartott nagy tetszéssel fogadott előadást a székely katonai szakoktatás tárgyában. Javaslata ez: Mondja ki a kongresszus, hogy szükségesnek tartja a Székelyföldön egy magyar kir., 100 tanulóra berendezett honvédhadapródiskola felállitását s ennek helyéül Sepsi-Szt.-Györgyöt jelöli meg. — Hosszabb vita fejlődött ki a fölött, vajjon közösbadseregbeli vagy honvéd-hadapródiskola kérelmeztessék-e és melyik székely várost jelölje a kongresszus az iskola székhelyéül. *Hoffmann* Lajos honvédezredes beható és szakszerü felvilágositásai után kimondották, hogy honvéd- vagy közös hadapródiskolának a Székelyföldre felállitásának kérelmezését egyelőre függőben hagyják. A szakosztály köszönetét fejezte ki Fejérváry honvédelmi miniszternek, hogy nemcsak formailag képviseltetni magát, és *Hoffmann* ezredesben oly férfiut is küldött ki, kia tanácskozásra teljes ügyszeretettel és tárgyilagossággal befolyt.

Miután *Nagy* Károly kolozsvári ref. theológiai tanár inditványára elhatározták, hogy felirnak a kormányhoz a református egyház segélyének felemelése végett, jegyzőkönyvbe foglalták azt a kivánságot is, hogy a Székelyföldön görög katholikus püspökség állittassék. Elfogadták *Kovács* Dániel javaslatát, amely a gazdasági ismétlő iskolák felállitására irányul és kimondották azt az óhajtást, hogy a régi Aranyos-Szék is bevonandó a székelymentés akciójába.

Jancsó Benedek a magasabb közoktatás ügyében tette meg javaslatait, ezek közt ajánlja a székelyföldök csonka gimnáziumok kifejlesztését, felsőbb leányiskolák felállitását, székely ifjaknak ösztöndijak létesitését, népegyetemi előadások inditását. A javaslatokat az osztály elfogadta *Ugron* Gábor inditványára azzal megtoldva, hogy a Székelyföldön kereskedelmi akadémia felállitását is kérni fogják a kormánytól.

Érdekes vita volt *Deák* Lajos tanfelügyelő előadása körül, aki határozati javaslatban több céltudatos intézkedést ajánlt a népoktatás emelésére.

A birtokpolitikai és hitelügyi szakosztályban Máthé József előadó a telepitési akcióról értekezett. A telepitésnél első feltételnek tartja, hogy a telepek a Székelyföld határain belül nyittassanak meg. Legcélszerübb a Székelyföld erdőtisztásaira (irtásaira) telepiteni, ahol ugy gabonatermesztésre, mint állattenyésztésre, mind pedig valamely ipar-üzésére alkalmas területek vannak. Határozati javaslatot terjeszt elé, hogy a földdel nem biró székelyek szülőföldjükön telepittessenek. Ezen célból a Székelyföld bármely községében eladásra kerülő birtokok megvásároltassanak. A kongresszus szükségesnek ismeri, hogy a székely kisbirtokosok vagy földmivesmunkások fekvő birtokainak örökösödési és hitelviszonyai megfelelő törvényhozási intézkedésekkel biztositassanak.

Sokan szóltak e nagyfontosságu kérdéshez, a többi közt *Forster* Géza, gróf *Lázár* István, *Ugron* Zoltán stb., mire az osztály *Máthé* javaslatát olyképp fogadta el, hogy a telepitést a székelyföldi községekben kell létesiteni.

Ezután Incze István terjesztette elő határozati javaslatát a *tagositás* gyors keresztülvitelére és a telekkönyvek rendezése tárgyában. Javaslatait a szakosztály nagy figyelemmel fogadta és több figyelemreméltó óhajtással bővitette.

A közösügyes Dreyfus.

Budapest, augusztus 29.

Soltész Adolf kollégám, aki a *Budapesti Napló* mai vezető cikkét irta és a boldogtalan *Mattasich-Keglevich* ügyében nagyon avatott kézzel és nagyon fegyelmezett beszéddel distingvált a sok utvesztő dolgában, amely avult és kegyetlen katonai igazságszolgáltatásunk következtében egyedül a kegyelem utján adhatta meg a közvélemény számára a szerencsétlen áldozat szabadulásának megnyugvását, — megfeledkezett egy dologról. Megfeledkezett arról, hogy neki a maga lelki kielégülésén, lapja megegyezésén, közönsége rokonérzésén felül a *Magyar Szó* tetszését is meg kell szereznie. Igaz, hogy ez emésztő és izgalmas kötelesség nincs a szerződésében, de mégis sulyos mulasztást követett el, e tekintetet árokszélre dobván, mert hogy felidézte ama lap haragját, ama lap bizony nagyot üt rajtunk, a *Budapesti Naplón*.

Nem tudom bizonyosan, van-e a *Magyar Szó*nak egyáltalán köze ahhoz, egy és más kérdésben mi az álláspontjuk azoknak, akiknek módjában van, hogy véleményüket a *Budapesti Napló* utján közöljék a közönséggel. Szünetlen azon rágódni, egy-egy kérdés miféle elmélkedésre mélyeszt más ujságokat, kérődző tipusra vall. És akik sokáig voltak már emberek, kényelmetlen tapasztalások nélkül ez alsóbb rendhez nem szállhatnak alá. De itélni azután a betük ismerése nélkül, vagy itélni egy önkényesen kiragadott pontból, amelynek csak az egész okfejtéssel van meg a helyes értelme, nem szokása nevelt embernek, vagy nevelt embernek is csak rosszakaró szokása.

Hát isten ments, hogy valami csata essék. Az ember megpróbálja, jó-e a szervezete és csinál idegpróbákat, kicsiny támadásokon szeliden mosolyogván. Gondoljuk most is, a *Magyar Szó* szertelen haragját segitsük-e nyilvánosságra, de kellett, mert mennyei örömünk tellett e harag csattanóján, hogy a *Budapesti Napló* cikke minden izében *jezsuita*. Látja, ez kellett nekünk, kis édes. Innentul az az érzésünk, a barátunk mindenki, senki se ellenünk többé. Mert a szabadelvüséggel nem voltunk csatában soha. És ha most a *Magyar Szó* a jezsuitákkal is megbékit, hát ne köszönjük meg neki szépen? De köszönjük meg. Hát köszönjük.

Ha tisztelt és ránk szóródó villámaiban is szeretetreméltó laptársunknak nem ez volt a célja, világos jele annak, mily rossz utakon tör a célja felé. Kedves kollégánk igen sürün küzd láthatatlan rémekkel. Lázas álmai is vannak. Zavart tartásán verejték látszik. De ha liberális, pedig az, velünk miért áll harcba? Mi is azok vagyunk. No, bizony Isten. Vagy tán nem liberális? Csak csak azért is liberális. Óh, ez vad szecesszió és mi imádjuk a régi, nemes formákat. Nem a harmadik évfolyam óta. Már régesrégen.

Egyáltalán nem gondolja-e tuláradó temperamentummal készülő laptársunk, hogy mindeneket rontó haragjával most már mulatságos? Egy kicsit. Jó példának elmondjuk, hogy tegnap már el akart nyelni egy egész egyesületet, az ujságirókét éppen. Az étvágy felgerjesztője, hogy a Győrffy Gyula ügyében állitólag ez egyesületben szitják és szervezik a klerikális támadásokat. Hát ezzel mit csináljunk? Valóban az agyállapot, amely ujságiróemberekben ilyen merészségeket szabadit fel, gondolkozóba ejt a vásári rendtartás, általában az egészségügyi felügyelet felől: vajjon vizsgálgatják-e Budapesten a gombát? (—)

Istent nem tudta megtalálni. De a költő kettős boldogtalansága megkétszerezte a magyar poézis gazdagságát. A kutató, tépelődő század lelkéből kitépett egy darabot a magyar költészet számára. Ezekkel a filozófiai elégiákkal az egész magyar költészet szinvonala feljebb emelkedett.

A lemondás, a magány, a boldogtalanság és a végtelenségben szárnyaló elmélkedés nagy poétája Vajda János. A magyar ember kontempláló, tünődő természetének őseredeti sajátossága Vajdában magas hatványra emelkedett és az európai müveltség szellemével párosodott.

*

Keserüséggel gondolok rá — ő helyette, aki megnyugodott immár és nem panaszolkodik többé — hogy amit a legnagyobb irodalmak is büszkén ünnepeltek volna, azt a mi hatalmas apró nagyságaink abszolute nem vették észre. Teljesen ignorálták.

Vajda János már akkor is kitünő költő volt, amikor Toldi Ferenc *kihagyta* többkötetes irodalomtörténetéből. Tinódi Sebestyéntől kezdve Császár Ferencig minden apró lantpengetőt berubrikáztak a hivatalos halhatatlanság lajstromába. Vajda János nem részesült ebben a tisztességben. Később még nagyobbá vált, valóságos óriássá nőtt. De az Akadémia sohasem látta meg. Az Akadémia még a levelező-tagjai közé sem választotta be. A helyett, hogy meghódolt volna géniusza előtt: elhaladt mellette a tudományos gőg magasan hordott, üres homlokával.

Az igaz, hogy te, kedves öregem, valójában nem kerested se az akadémiai választó-fejedelmek kegyes barátságát, se a népszerüséget. Voltaképpen csak a nagy, ideális diesőségre szomjuhoztál. Szivesen ültél volna fönn az Olimpuson, örökifju, tündöklő istenek közt, — de nem a vacsorázó és irodalmi sikereket osztogató kottériák chambre separée-iban! Ha szeretted volna a népszerüséget, nem irtad volna meg *Aristides* röpiratát abban az időben, amikor a Komlókert deliriumos dalnokai nemzeti szinre festett vinkóval itatták a nemzeti hiuságot és boykottálták azt, aki az igazat meg merte mondani a patriotizmus korhelyeinek.

Ha szeretted volna a népszerüséget és a protekció magasba vezető, gyümölcsecsel rakott lugasát: nem irtál volna olyan haragos, vad verseket, mint például a *Jubilate*. És őszülő fejjel, nagyvárosi hónapos szobád kopott butorai közül nem esdeketél volna ugy a váli erdőhöz, mint egyetlen, édes otthonodhoz.

Panaszra mék a természethez,
Hol legsötétebb a vadon!
Föltárva keblemet, mely vérez,
Minden sebét fölszakgatom!

. . . . . .
. . . . . .

S a lenge fák, a völgyek, halmok,
A napsugáros ligetek,
A réten legelésző barmok
Szelíden rám tekintenek.

És kérdik bús panaszszal eltelt,
Beszédes, néma szemeik:
Hát kellett a világba menned,
Nem jobb lett volna neked itt?

És ha népszerübb irányban dolgoztál volna, ha arra törekedtél volna, hogy a halálod után kedves, szimpatikus fiunak tartson a közvélemény: akkor a siremléked költségei érdekében országszerte kibocsátott gyüjtőiveket háromszorosan tuljegyezte volna kegyeletes nemzetünk.

De te csak a magad lelkével, a magad eszméivel, a magad hangulataival törődtél. Barátok nélkül éltél s meghaltál barátságtalanul. Ergo: siremléked még nincsen.

Ha lesz valamikor, irjátok föl a kövére ezt a spanyol mondatot: *Y si este no es su siglo, muchos ostros lo seran.* Ha ez a század nem az övé, sok más század az övé lesz!

KÜLFÖLD

Az olasz király Berlinben.

Budapest, augusztus 29.

Az európai sajtó egyértelműségébe, mely melegen méltányolja Viktor Emánuel király berlini látogatását, kellemetlen hangot kever néhány párisi lap. A franciák általában nem örülnek túlságosan annak, hogy legujabb szövetségesök elment oda, ahova ők 1870-ben készültek, de ol nem jutottak. Némely párisi lap persze azzal vigasztalja magát és közönségét, hogy a hármasszövetségnek már ugy sincs politikai jelentősége és Olaszország csakis akkor ment bele e szövetség megujitásába, mikor előbbi jelentőségétől megfosztották s azonkivül Németország és Ausztria-Magyarország közt sincs már meg a jó viszony; más párisi lapok viszont arra figyelmeztetik honfitársaikat, hogy ne bizzanak vakon Olaszországnak Franciaország iránt való uj barátságában, mert hiszen a hármasszövetség megujitásának tényét eltagadni nem lehet. Annál kevésbé fognak épülni a párisi lapok azon a mai tudósitáson, amely szerint *Viktor Emánuel* király gróf *Bülow* birodalmi kancellárt fogadta s hosszasan beszélgetett vele, *Bülow* pedig azután hosszasan értekezett *Prinetti* olasz külügyminiszterrel.

A mai nap egyébiránt *Potsdam*ban a pihenés és mulatság napja volt. Viktor Emánuel vadászaton volt a Wildparkban. Azután reggeli volt *Frigyes* Lipót hercegnél. A reggelire a király az uj palotából dogcarton ment, amelyet a császár maga hajtott. Sansouciban az összes vizmüvek müködtek. Az iskolás-gyermekek, akik ott sétáltak, sorba állottak és hurrá-kiáltásokkal üdvözölték a két uralkodót A reggeli után, délután 3 órakor a császári család és az olasz király kiséretével az Alexandra yachton, amely Glienickeben vetett horgonyt, Wanseeba mentek egészen Vilmos császár tornyáig, ahonnan azután visszatértek a matrózállomásra. Ott az uralkodók kiszáltak és visszatértek az uj palotába, ahova a császár az olasz királylyal megint a dogcarton hajtatott.

Este a babelsbergi kastélyban a császári párnál ebéd volt, amelyet több kisebb asztalnál szolgáltak fel. Az első asztalnál az olasz király mellett a császárné ült, azután következett *Frigyes Lipót* herceg neje, gróf *Lanza* olasz nagykövet, *Bülow* birodalmi kancellár, *Vilmos* császár, *Bülowné* és *Prinetti* külügyminiszter. A legközelebbi asztaloknál a trónörökös és a többi herceg foglalta el a diszhelyet.

Viktor Emánuel király ma délelőtt meglátogatta *Frigyes császár* sirját, amelyre koszorut is tett. A koszoru szalagján csak ez a felirat van: *Vittore Emanuele*

Berlin, augusztus 29.

Berlin városi tanácsa *Róma* város polgármesteréről a következő *táviratot* kapta:

Engedjék meg, Róma városa polgárságának nevében legmélyebb köszönetemet kifejeznem azért a lelkes fogadtatásért, amelyben császárjuk, a tudományok, a müvészet és a hadügy terén oly kiváló uralkodó és a hatalmas, tetterős és szeretetreméltó Berlin városa uralkodónkat részesitette. Annak a reményemnek adok kifejezést, hogy e két nagy nemzet karöltve fog haladni a nemzetek kulturájának élén.

Ma délután az olasz király a császárral az *Alexandra* gőzhajón körutat tett a Havelen. A Pávaszigeten kiszállottak az uralkodók, majd a babelsbergi kastélyba mentek, amely első Vilmos császár halála óta zárva volt.

A kerti ünnep alkalmából hét órakor elzárták a parkot. Egy egész zászlóalj vadász-katonaság áll sorfalat. Senkit sem bocsátanak a kerités közelébe és még a csónakokat is távol tartják, nehogy szerencsétlenség történhessék a tüzijáték alkalmával. A kastélyt és a partokat villamos ivlámpákkal világitották ki.

Páris, augusztus 29.

A nacionalista sajtó az olasz király berlini látogatása alkalmából támadja a kormányt, amelynek tehetetlensége és Delcassé rossz politikája okozta, hogy Német-, Orosz- és Olaszországok között a viszony olyan bensővé válhatott.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 31-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, augusztus 29.

— **A román király utazása.** *Gasteinb*ől jelentik, hogy *Károly* román király holnap Innsbruckon át elutazik Gasteinból.

— **Az isztriai tengeri hadgyakorlat.** *Trieszt*ből táviratozzák: Ma reggel nyolc és kilenc óra között ágyudörej közben huszonhat különböző hadihajó vonult be a trieszti kikötőbe. Báró *Spaun* tengernagy a Fantaise hajón érkezett. Báró *Beck* a vezérkar feje legközelebb szintén ideérkezik. Az idő, mely eddig pompás volt, most némileg megváltozott. Gyönge sirokkó fuj. *Pola*ban már nagyon készülődnek a király megérkezése alkalmából tervezett ünnepségekre. Azonban a király kifejezte azt a kivánságát, hogy tekintve unokahugának, *Margit* főhercegnőnek halálát, ne világitsák ki a várost és egyuttal köszönetet mondott azoknak, akik az ünnepségeket rendezni akarták. *Bécs*ből táviratozzák, hogy a király e hó 31-én este utazik el *Ischl*ből s egyenesen *Pola*ba megy a hajóhadgyakorlatokra. Szeptember 5-én reggel pedig visszatér Bécsbe, majd rövid időre Schönbrunnba megy. — *Trieszt*ből jelentik, hogy a kikötőben vannak már a tornyos hadihajók közül, a *Monarch*, a *Wien* és a *Budapest* igen sok torpedónaszáddal és torpedózuzóval. Tegnap egy amerikai nagy gőzös ékelődött a hadihajók csoportjába. A hétfőn Pólában kezdődő gyakorlatoknak felsőbb katonai körökben nagy jelentőséget tulajdonitanak, már abból a körülményből kiindulva is, hogy eddigelé sohasem volt annyi hadihajó, ágyu és katonaság összpontositva hadihajógyakorlatra, amelyek partvédelemre szoritkoznak.

— **Darányi és a pozsonyi gazdák.** A pozsonyi kiállitás alkalmából megható módon kivánja Pozsonyvármegye gazdaközönsége háláját és elismerését leróni *Darányi* miniszterrel szemben. Szeptember 8-án a VI. országos gazdakongresszus megnyitásának napján, amikor az egész országból számos csoportban fogják meglátogatni kisgazdáink a pozsonyi kiállitást, a vármegye minden egyes községéből egy csoport fog Pozsonyba érkezni nemzetiszinü zászló alatt és a falu legcsinosabb legénye és leánya egy aratókoszorut fog magával hozni. A kiállitás közelében lévő tornaegyleti téren gyülekeznek a pozsonymegyei kisgazdák is községenként és járásonként állanak fel. 9 órakor jelenik meg a gazdaközönség között *Darányi* földmivelésügyi miniszter és gróf *Pálffy* István, a pozsonyvármegyei gazdasági egyesület elnöke egy rövid beszédet fog intézni hozzá, amelyben kifejti, hogy a vármegye kisgazdái ezt a legelső alkalmat kivánták megragadni, amikor Darányival közvetlenül érintkezni alkalmuk lehet, hogy hálájuknak és elismerésüknek kifejezést adjanak a kisgazdákról és a munkásokról való gondoskodásáért. Erre járásonként felvonulnak a községek s minden egyes község araló-koszoruját leteszi a miniszter előtt. Gyönged vonatkozás lesz e szép tüntetés Darányinak ama figyelmére, amelylyel a már feledésbe ment araló-ünnepélyek szép szokását felelevenitette. Az ünnepély lezajlásakor az aratókoszoruk a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület külön pavillonjában helyeztetnek el.

— **Exotikus vendégek Párisban.** A francia köztársaság elnöke, ki tegnap Rambouilletben a persa sah házigazdája volt, ma Párisban *Phija Szurija* sziámi követet és azután *Ilg* abesszíniai minisztert fogadta, Délután ½3 órakor a sahnál tett látogatást az elnök.

— **A württembergi hercegné temetése.** Ma délelőtt ½11 órakor helyezték örök nyugalomra a ludwigsburgi kastély családi sirboltjában *Margit Zsófia* württembergi hercegnét. A pályaudvarról, ahova a holttest kevéssel azelőtt Gmundenből érkezett, a württembergi király, *Albrecht* württembergi herceg, az elhunyt férje, továbbá a többi fejedelmi személyek gyalog kisérték a halottaskocsit a kastélyba. A fejedelmi személyeket az idegen hatalmak külön képviselői követték, élükön *Vilmos* császár képviselőjével, *Deines* altábornagygyal, azután következtek a württembergi főurak, a diplomáciai testület tagjai, a württembergi miniszterek, a titkos tanács tagjai, a két kamara elnökei, az udvar és a tábornoki kar. A királyné és a többi fejedelmi hölgyek a kastélyban várták a halottasmenetet, ahol a helyőrség állott sorfalat az udvaron. A kastély kápolnájában, amelynek oltára előtt a koporsót letették, gyászistentisztelet volt, amelyet *Kettler* püspök celebrált. A koporsó lebocsátása után a legközelebbi rokonok a holttest beszentelésére lementek a sirboltba. Mihelyt onnan visszajöttek, általános imával befejezték a gyászünnepet, mire a fejedelmi személyek visszatértek Stuttgartba.

*Ischl*ből táviratozzák, hogy a plébánia-templomban *Margit Zsófia* hercegnő lelkiüdvéért gyászmise volt, amelyet *Mayer* püspök, udvari plébános mondott. A misén jelen voltak: a király a kiséretével, *Lajos Viktor* herceg, az Ischlben időző arisztokraták, az udvari méltóságok és tisztviselők, a községi képviselőtestület, az egyesületek képviselői, s a tanuló ifjuság.

— **Késlekedő kegyelet.** Augusztus 25-ikén volt két esztendeje annak, hogy *Gerlóczy* Károly is megtért azok közé, akik megvetették Budapest nagyságának alapját. Megkapta ő is a disz-sirhelyet, egy utcát is elneveztek róla, de még ma is jeltelen a sirja annak a férfiunak, akinél Budapestet senki jobban nem szerette, akinél többet a magyar főváros szépitéséért és magyarosodásáért senki sem dolgozott. Mig élt, sok megaláztatást kellett türnie és bünül rótták fel neki, ami örök érdeme marad, hogy hősies szivvel vállalkozott a kényes feladatra, hogy Kossuth Lajos temetésén méltóan nyilatkozzék meg a gyászoló ország kegyelete. Nyugalomba vonult, amikor még dolgozni szeretett volna, mig aztán a sok keserüség kora sirba vitte. Disz-sirhelylyel és egy utcával akarták expiálni a városházán a hálátlanságot, de a Gerlóczy emléke iránt tartozó kegyelet nem engedheti, hogy jeltelen maradjon sirja. Együtt érzünk az elhunyt alpolgármester családjával, mely keserüséggel szivében — egyesti lap szerint — arra gondol, hogy Gerlóczy Károly holttestét kivéteti a főváros által ajándékozott disz-sirhelyből s áttéteti oda, ahová a többi budapesti patriciuscsaládok temetkeznek, a temető fala mellé, a családi sirboltba. A főváros vezetőinek kötelessége, hogy a Gerlóczy-család ezt a szándékát meg ne valósithassa és hamar hozzá kell látnia, hogy müvészi emlék álljon Gerlóczy hamvai felett.

— **A Kossuth-ünnep.** A főváros polgáraiból alakult rendező-bizottság ma este a Sas-körben *Lakatos* Miklós elnöklete alatt népes értekezletet tartott. Az értekezleten bejelentették az ujonnan csatlakozott egyleteket és azokat, kik a mai nap folyamán jelezték, hogy 48-as honvédeket elszállásolnak. Ezután felolvasták azt az átiratot, amelyet a gyárosok szövetségéhez intéztek, kérve, hogy szeptember 19-én munkaszünetet tartsanak.

*Kolozsvár*ról táviratozzák: A ma délután tartott városi közgyülésen egyhangulag elhatározták, hogy *Kossuth Lajosnak szobrot állitanak* és arcképét a közgyülési terem számára megfestetik. Elhatározta még a közgyülés, hogy Kossuth születésének századik évfordulója alkalmából ünnepet rendez, amelynek előestéjén kivilágitás, másnap istentisztelet lesz, utána diszközgyülés, amelyen *Márki* Sándor fogja méltatni Kossuth halhatatlan érdemeit.

— **A gumbinneni párbaj áldozatai.** Egy berlini távirat alapján közöltük tegnap, hogy a katonai biróság két századost és egy főhadnagyot a hadsereg kötelékéből való elbocsátásra itélt, mert Hildebrandt főhadnagynak ovációt rendeztek, a mikor a gumbinneni halálos párbaj után fogságából kiszabadult és visszatért állomáshelyére. Most ismét azt jelenti berlini tudósitónk, hogy az ezredparancsnok, *Veith* alezredes és *Siegerhof* őrnagy is keményen lakoltak a halálos párbajért: mind a kettejüket magasabb helyről felszólitották, hogy kérjék nyudijazásukat. A megbüntetett tiszteket visszahivták a hadgyakorlatokról.

— **Virchow.** Berlinből táviratozza tudósitónk a *Vossische Zeitung* révén, hogy Virchow állapota ma csodálatosképpen *egészen jóra fordult* és az agg tudós már *holnap elutazhatik* Harzburgból. A *Vossische Zeitung* leirja Virchow betegségének fázisait. A nagy tudós baja könnyü meghülésen kezdődött; attól fogva Virchow elvesztette étvágyát és szivgyöngeség lépett fel, amihez régi vesebaja is kiujult. Virchow bámulatos tárgyilagossággal maga figyelte meg betegségét. Az utolsó napokban a szivmüködés aggasztó lett és az erőhanyatlás is olyan rohamos volt, hogy az orvosok már a legrosszabbtól tartottak. Most hirtelen és váratlanul nem remélt és kizártnak hitt javulás állott be Virchow állapotában és ereje is bámulatosan visszatért. Holnapra Virchowot *Berlinbe várják.*

— **Magyar kereskedelmi főiskola.** Budapesten és Kolozsvárott a felső kereskedelmi iskolai tagozatot kiegészitették a kereskedelmi főiskolai tagozattal, ugy hogy a háromosztályu kereskedelmi iskolát a két évfolyamu főiskola tetőzi be. Ilyen kereskedelmi főiskola sokféle van a külföldön! Svájban, Németországban, Olaszországban, Franciaországban, Belgiumban, szóval mindenütt, ahol a széleskörü közgazdasági kiképzésre különös gondot fordítanak. A budapesti kereskedelmi akadémia főiskolája már befejezte első kéthéves ciklusát. A kolozsvári kereskedelmi akadémián a főiskolai tagozat most szeptemberben nyilik meg. A kolozsvári kereskedelmi főiskolán külön gabonakereskedelmi és fakereskedelmi kurzust nyitnak, hogy a hazai kereskedelem két legfontosabb ágazatában az iskola kezére járjon a gyakorlatnak. A magyar kereskedelmi főiskolákra nagy hivatás vár a magyar közgazdasági közvélemény megteremtésének munkájában.

— **Mattasich-Keglevich.** Tegnap még az a hir tartotta magát, hogy Mattasich-Keglevich Géza, a most már igazán általános érdeklődés tárgyát képező szerencsétlen ember szabadulása után a horvátországi Loborba ment az édes anyjához. Ez a hir azonban nem igaz. A főhadnagyot egy őrmester Bécsbe kisérte s valószinüleg ott van ma is és pedig jól elrejtőzve. Azoknak az ujságíróknak, akiknek sikerült fölfedezni a lakását, semmi felvilágositást nem adott a dolgára vonatkozólag. Hallgat, egészen csendes ember lett belőle. Legalább egyelőre, mert hire jár annak, hogy nem hagyja annyiban az itéletet, amely nemcsak hogy elrabolt tőle négy esztendőt, hanem semmivé tette az életét. Pörujitással él s rábizonyitani igyekszik az ártatlanságát. Mindenesetre nehéz munka lesz. Akit *ugy* el lehetett itélni, annak ugyanattól a forumtól nehéz lesz uj itéletet kierőszakolni.

A börtönben kötött állitólagos szerelmi viszonya is arra vezethető különben vissza, hogy ez a szerencsétlen ember kereste az összeköttetést a külső világgal. Valakire szüksége volt, aki az igazát bizonyito adatokat illetékes kezekbe eljuttassa. Ez meg is történt s amikor a Reichsrathban az ismeretes interpelláció elhangzott, duplán keserves lett a möllersdorfi rab sorsa. Abból indultak tudniillik ki s valószinüleg nagyon helyesen, hogy az interpelláló képviselő csak tőle kaphatta az adatokat s attól kezdve még közönségesebb rab lett belőle. Maga surolta, söpörte a celláját és rabkosztot kapott.

A *Reichswehr* különben elmondja, hogy hogyan történt meg az, hogy Mattasich-Keglevichnek nem mintaszerü rabélete dacára kegyelmet adtak. Azt mondja, hogy a kegyelemért a rab egy befolyásos és előkelő rokona folyamodott s ez a folyamodás birta rá az illetékes forumokat arra, hogy szabadon bocsássák a jól őrzött rabot. És azt is mondja a fentnevezett katonai ujság, hogy a kegyelem semmiképpen se irandó Kóburg Fülöp herceg rovására. A herceg kegyben van ma is. Nemrégiben lett az ötvenhetedik gyalogezred tulajdonosa — s ez annak a jele, hogy a felséges ur szereti a herceget. — Ezzel nem sok van mondva — s ha regisztráljuk a bécsi sugalmazott ujság hirét, az csak azért van, hogy elmondjunk mindent ami az esetre tartozik.

A *Neue Freie Presse* szerint már hetekkel ezelőtt el volt terjedve bécsi katonai körökben az a hir, hogy Mattasich neve azoknak a katonai elitélteknek a névsorában szerepelt, akiket a király születésnapja alkalmából megkegyelmezés végett felterjesztenek, de ezt sokan valószinütlennek tartják és inkább hiszik azt, hogy egyszerüen a közös hadügyminisztérium élt kegyelmezési jogával.

*

A szomoruan végződött szerelmi regénynek hősnője, Koburg Lujza hercegnő még most is ott van Drezda mellett a coswigi gyógyintézetben. Elméje egészen elborult és orvosai sem biznak abban, hogy valaha egészségesen hagyhatja el az intézetet.

— **A hazatért tudós.** *Biró* Lajos ma délelőtt fölkereste a közoktatásügyi miniszteriumban *Zsilinszky* Mihály államtitkárt és legiljabb *Szász* Károly miniszteri osztálytanácsost. Legközelebb a tudós ellátogat a Nemzeti Muzeum ethnografiai osztályába, ahol megnézi azokat a tárgyakat, amelyeket ő küldött az osztály számára Uj-Guineából. Rövid idő mulva Biró a megboldogult *Jankó* János óhajára Berlinbe utazik és megnézi az ottani néprajzi muzeumnak uj-guineai gyüjteményét. Az idegenből hazatért tudóst a keszthelyi *Balatoni Muzeum Egyesület* a következő táviratta üdvözölte:

Biró Lajos Budapest, Nemzeti Muzeum. Hazatérte alkalmával szivünk egész melegével üdvözöljük. Igaz örömmel láttuk fáradhatlan, bámulatos munkásságát, melyet a magyar nemzet örök büszkeségének tekintünk. A mindenható áldja meg önt tovább is munkakedvvel, egészséggel és kitartással. Legszebb jutalma az az osztatlan elismerés legyen, mely széles e hazában teléje szál. A Balatoni Muzeum Egyesület nevében dr. *Lovassy Sándor* elnök.

— **Véres párbaj.** *Temesvár*ról táviratozza tudósitónk: A katonai lovardában ma délután négy órakor pisztolypárbaj volt báró *Rajasics* József tartalékos hadnagy és *Szépe* László csákovai szolgabiró között. A golyó Rajasics balkarján furódott át és a hónalj közelében a mellbe hatolt. A sulyosan sebesültet a katonai kórházba szállitották. A párbajt szóváltás közben történt tettlegesség okozta.

— **Rektorválasztás a tudomány-egyetemen.** A budapesti tudomány-egyetemen szeptember elsején lesz a rektorválasztás. A juniusi rendes rektorválasztó gyülésen tudvalevőleg dr. *Ajtay* Sándor és dr. *Högyes* Endre orvoskari tanárok háromszori szavazás után is egyenlő számu szavazatot nyertek. Az egyetemi tanács a választás eredményéről jelentést tett *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszternek, aki Ajtai rektorsága mellett döntött, mivel Ajtai egy esztendővel régibb tanára az egyetemnek, mint Högyes Endre. Ajtai azonban nem fogadta el a kinevezést és a rektori méltóságról lemondott. Ezért kell most uj ag rektort választani az egyetemnek, még pedig ismét az orvosi kar tanárai közül.

— **Herczeg Ferenc ünneplése.** *Herczeg* Ferenc a kiállitás megtekintése végett Verseczen időzik. A verseczi földmivelők előkelőbbjei meghivták a kiváló irót a Hungáriában tiszteletére rendezett gyülésre és áldomásra. Herczeg nagyszámu barátja társaságában jelent meg és kifejtette a német nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontját. Herczeg a hazafiatlan izgatók ellen való küzdelmet mondta minden hazafias sváb kötelességének, A nagyszámu sváb anyanyelvü polgárság lelkesedéssel fogadta *Herczeg* hazafias fejtegetéseit.

— **Az Isten bibliája.** A csöndes — zajos is néha. Szörnyü háborukat verekednek végig az emberek azon a cimen, hogy ők voltaképpen csöndesben huzódtak meg. Besszer, rebesszer, majzli, hivom, adom: csupa olyan jelszó, ami halált jelent s a nemzeti vitézi játékon el is uszott már sok dominium. Azért hát az igazi szolid házban nincs helye a csöndesnek. Hogy a nemzeti karaktereken ne essék csorba, arra elég az alsós meg a tarokk. Magyar játék mind a kettő s ha nem is egészen magyar, hát megszerezte széles e hazában a polgárjogot. Ebből a szempontból indult ki egyik tanitó szerzetesrendünk házfőnöke is, amikor kijelentette, hogy nem türi meg a tető alatt a ferblit. Nyerjenek egymástól hatosokat a fraterek, olyan pénzt, ami nem jelent summát, de ne játszanak olyan játékot, amiben a zsebeik erejét meghaladó differenciák támadhatnak a játék végén. A határozatba azonban nem tudtak belenyugodni a szerzet világi tagjai, akiknek tudvalevőleg több szabad, mint egyéb szerzetesrendieknek. Azt mondták, hogy magyar játékot akarnak játszani, egy kicsit izgalmasat, kellemeset. Erre aztán a házfőnök engedményeket tett. Kimondta, hogy szabad ferblizni, de csak a kertben. A kert nincs a ház födele alatt s mindenki, aki nyer, köteles az egész nyereséget a templom szegény-perselyébe dobni. Azóta vigan folyik a csöndes a rendház kertjében s némely viharos délután után szép bevétele van a perzselynek. Igy lesz egy jólelkü ember révén az ördög bibliájából — az Isten bibliája. Az a harminckét szines lap, amiből kenyér származik, méltó erre a nevezésre.

— **Halálozás.** Báró *Firet* testőrkapitány temetése mint Bécsből táviratozzák, fényesen folyt le. Az Augusztinusok templomában végzett ünnepies beszentelésen a királyt *Bolfras* főhadsegéd képviselte. Ott volt továbbá *Frigyes* főherceg, *Liechtenstein* főudvarmester, *Koerber* osztrák miniszterelnök, *Krieghammer* közös hadügyminiszter, báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter, gróf *Széchenyi* Gyula, a király személye körüli miniszter és a diplomáciai testületnek több tagja. A temetés délután lesz Badenben.

Weinberger Sámuel pazdicsi nagybirtokos, Zemplénvármegye törvényhatóságának biztositási tagja, a nagy-mihályi kereskedelmi és hitelbank megalapitója és elnökigazgatója, az izraelita hitközségek kerületi elnöke, számos jótékonysági egylet buzgó tagja, folyó hó 28-án este, életének 56-ik évében rövid szenvedés után Budapesten elhunyt. Az elhunytat családján, nagyszámu és előkelő rokonságán kivül, ismerősei, számos üzletiele, és vidékének szegényei méltán gyászolják, mert benne egy jószivüségéről és áldozatkészségéről ismert pártfogojukat veszitették el. A boldogult hült tetemeit Nagy-Mihályba szállitják, honnét vasárnap e hó 31-én délután 2 órakor fogják az ottani zsinagóga udvaráról örök nyugalomra helyezni.

Kempelen Géza királyi tanácsos kassai pénzügyigazgató ma éjjel Baldóc-fürdőben meghalt. Elhunyta széles körökben mély részvétet kelt.

— **A Tököly-intézet patrónusa.** *Tököly* Sebő alapitványából a budapesti főiskolákon tanuló szerb ajku ifjuság számára már hatvanöt esztendő óta áll főnn a Zöldfa-utcában a Tököly-intézet. A kormány az idén szabályozta az intézet vagyoni és igazgatási ügyeit. Az uj szabályzat szerint megalakult patronátust, melyre az intézet igazgatását rábizta a kormány, tegnap iktatta be hivatalába *Brankovics* György karlóczai pátriárka, az intézet főpatrónusa. A beiktatás előtt az intézettel szomszédos szerb templomban *Bogdánvoics* Lucián budai püspök Veni Sanctet tartott, amelyen a budapesti szerbek közül igen sokan voltak jelen. A beiktatást az intézet nagytermében végezte a pátriárka, nagy beszédet mondott Tököly hazafias érdemeiről, a magyar kormánynak a hazai szerb görög-keleti egyház iránt való jóindulatáról, amelynek bizonysága az is, hogy végre rendezni lehetett a Tökölyánum ügyeit. *Jovanovics* István királyi tanácsos, a pesti szerb hitközség elnöke a régi felügyelő-bizottság nevében átadta az intézetet az uj patronátusnak, amely nyomban meg is tartotta alakuló ülését. Ezen az ülésen *Popovics* V. István országgyülési képviselőt örökös igazgatónak, *Csamprag* István budai püspöki titkárt pedig az intézet jegyzőjének választották meg. Az intézetben megüresedett két helyet *Petrovics* Velykónak és *Matin* Mihálynak adományozták; mindkettő jeles eredménnyel végezte gimnáziumi tanulmányait. Délután a budai püspök palotájában ebéd volt a patriárka és az uj patronátus tiszteletére.

— **Gyilkosság.** *Székesfehérvár*ról táviratozzák: *Krausz* Vilmos itteni pénzügynököt ma elfogták, mert az a gyanu terheli, hogy 14-ikén meggyilkolta *Bernáth* Juliát. Krausz Vilmos egy házban lakott az áldozattal, ő adta ki pénzeit és ő zálogositotta el értékpapirjait.

— **Az Árpád katasztrófája.** Az *Adria* igazgatóságához érkezett táviratszerint az *Árpád* gőzös Mogadornál, a marokkói partokon hajótörést szenvedett és elsülyedt. Az utasok és a hajó személyzete megmenekültek. A hajó utasai között volt *Beöthy* Zsolt, *Kállay* budapesti törvényszéki biró, *Jaczkó* Manó, a honvédelmi minisztérium titkára feleségével együtt. Az Adria igazgatósága biztositja minden utasának a családját arról, hogy hozzátartozójuk nem veszett a tengerbe az *Árpád* katasztrófája miatt. *Mindenki megmenekült.* Ez a legfontosabb és legkellemesebb hiradás, ami egy ilyen hajókatasztrófa után érkezhetik. Menetközben még egy magyar utasa volt a hajónak. *Izsépi* László honvédhuszárkapitány. O azonban Tangerben kiszállott, tehát természetesen nincs azok között, akik átélték a hajótörés izgalmait. Az *Árpád* hajót ezelőtt tiz évvel épitették Newcastleben. Urtartalma ezernégyszázötven tonna, sebessége pedig tizenkét mérföld óránként. Huszezer font sterlingbe került s ugy látszik, hogy a társaság nagyon megbizott benne, mert csak kilencezer sterlingre volt biztositva. A fiume-orani vonalon járt. Egy estilap kérdést intézett az Adria budapesti igazgatóságához is a szerencsétlenségre vonatkozólag s ezt a választ kapta:

— Hozzánk érkezett értesités szerint a hajó utasai és személyzete megmenekültek. A zátonyra került hajó segitségére rögtön utnak inditottuk a Gibraltár nevü hajót, amely a hajón levő személyeket felvette; a hajó rakománya még nincs biztonságban. A hely, ahol a hajó zátonyra került, tele van homokzátonyokkal. A hajón lévő utasok semmiesetre sincsenek életveszélyben.

Az *Adria*-társaság fiumei igazgatósága a *Budapesti Tudósító* utján a következő jelentést teszi közzé:

Az *Adria* m. kir. tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága azt az értesitést kapta tangeri és gibraltári ügynökeitől, hogy az *Árpád* nevü gőzös e hó 23-áról 24-ére virradó éjszakán Magadorból Magazanba való visszatérésekor, tiz mérföldnyire Magazantól, a veszedelmes Cap Blanconál zátonyra jutott. A veszélyesnek ismert marokkói part mellett való hajózásra az *Adria* igazgatósága legkipróbáltabb kapitányait és tisztjeit rendeli ki s ezek gondosságának köszönhető, hogy az ottani sziklák közt a közeledést megnehezitő erős hullámverés dacára is sikerült az összes utasokat s a legénységet biztonságba helyezni. Az *Adria* segitségül rögtön kirendelte a Giberaltarie nevü gőzöst, hogy megkisérelje a felette kritikus helyzetben levő *Árpád*ot kimenteni. Sajnálatos, hogy az egész Marokkóban nincs távirati összeköttetés s igy a bireket vagy tengeri uton kell továbbitani, vagy küldöncökkel kell igen rossz utakon az egyetlen táviróhivatalhoz Tangerbe juttatni. Néhány nap fog tehát elmulni, mig részletesebb hirek érkeznek. A gőzös be van biztositva.

— **Házasság.** *Cserépy* István budapesti épitész eljegyezte *Koch* József fővárosi bizottság tag leányát, *Rózsika* kisasszonyt.

Burg Feri eljegyezte *Toperczer* Emmus kisasszonyt.

— **Köszönetnyilvánitás.** Fölkérettünk a következő sorok közlésére: Mindazok, akik felejthetetlen jó uram elhunyta alkalmából engem és árva gyermekeimet mérhetetlen fájdalmunkban fölkeresték és vigasztaltak; a sajtó, amely a megboldogultnak oly meghatóan mondott utolsó istenhozzádot, szegény uramnak barátai és tisztelői, ösmerősök és ösmeretlenek, jóleső részvétükért fogadják ez uton valamennyien megtört szivem hálás köszönetét. Budapesten, 1902. augusztus 29-ikén. Özvegy *Inczédi Lászlóné.*

— **Egy volt főhadnagy letartóztatása.** Ma déiben feltünést keltő letartóztatás történt a fővárosban. Egy volt főhadnagyot tartóztattak le, aki veszedelmes fenyegetéssel illetett előkelő katonatiszteket és meg akarta őket zsarolni. *Györik* János az elfogott neve; Kemenczén született, 46 éves, most magánzó, volt főhadnagy, kezelőtiszt. *Hanskarl* Sándor tábornok, katonai hadbiró, a honvédőparancsnokság vezetője tett ellene feljelentést a honvédelmi minisztérium és a főparancsnokság nevében zsarolás, rágalmazás, becsületsértés és életveszélyes fenyegetés cimén.

A rendőrség megindította a nyomozást, amelynek során a következők derültek ki. *Györik* Jánost a dandárparancsnokság becsületügyi bizottsága 1900. év április 25-én lefokozta hamis esküért és több olyan cselekményért, amely a tiszti ranggal nem fér össze. Amikor Györik a lefokozásáról szóló határozatot megkapta, levelet irt *Hanskarl* tábornoknak, amelyben rágalmakkal és becsületsértő kifejezésekkel illette. A becsületbiróságot szövetkezett bandita társaságnak nevezte, majd azzal fenyegette meg a tábornokot hogy Jablánczy sorsára jut, aki ellen két évvel ezelőtt a Ferenc József-téren merényletet követtek el. Azt irja, hogy eredményesebben fog végezni, mint *Jablánczy* merénylője. A következményektől nem fél, mert Nyuli Mihályt is felmentette az esküdtszék, aki Horvátn József ügyvédet agyonlőtte. A züllésnek indult ember hasonló tartalmu leveket intézett *Palkovics* János altábornagynak, *Lóskay* Gábor ezredesnek, *Deák* Árpád századosnak és *Pálffy*

Atbert főbadnagynak, akik a becsületbíróság tagjai voltak. Egyiket-másikat meg is akarta zsarolni. Két év óta folytatta ezt a hajszát, amig végre is megsokalották és feljelentést tettek ellene. A rendőrségen *Tóth* János fogalmazó meginditotta a nyomozást; házkutatást tartott Győrik szent-lőrinci lakásán, ahol a levelek fogalmazványát meg is találták. Erre a volt főhadnagyot letartóztatták és ma átkisérték az ügyészséghez.

— **Kifogott holttest.** Tegnap délután az esküteri hajókikötőnél egy feloszlásnak indult női holttestet fogtak ki a Dunából. A törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Az amerikai véres sztrájk.** Az Északamerikai Egyesült-Államok egyikében, Nyugat-Virginiában nemrég sztrájk ütött ki, amely e napokban fenyegetővé lett. Pennsylvania több vidékén hasonlóképpen heves a sztrájkmozgalom. Mint egy mai newyorki távirat jelenti, a sztrájk e két államban nagyon elmérgesedett. Shelandoahba két csapat pennsylvaniai lovasságot küldtek. Tisztek jelentése szerint a helyzet Tanagnában aggasztó. A sztrájkolók és egy csapat katonaság között *összeütközésre* került a dolog. A közvélemény föl van izgatva *a katonaság ellen*. Nyugat-Virginia kormányzója elrendelte, hogy katonaságot küldjenek a New-River-szénvidékre, ahol zavargás kitörésétől tartanak. Bluefieldből (Nyugat-Virginia) azt jelenti egy távirat, hogy a sztrájkolók *Crane-Creebben rálőttek a bányamunkásokra*. Két őr és két sztrájkoló munkás elesett; többen megsebesültek.

— **Csalás vasuti fuvarlevelekkel.** A budapesti gabonatőzsdén tegnap hire kelt, hogy egy ismeretlen vidéki kereskedő több fővárosi gabonacéget hamisitott vasuti fuvarlevél-másodlatokkal érzékenyen megkárositott. A gabonakereskedők körében szokásos, hogy a vidéki kereskedők és termelők a budapesti bizományosoknak gabonát küldenek értékesités céljából, a budapesti kereskedő azután a már vasutra adott gabonára a beküldött fuvarlevél-másodlat ellenében előleget szokott adni. A mult hét valamelyik napján több helybeli gabonacég, valamint néhány, az áruüzletet kultiváló bank levelet kapott egy ismeretlen tiszavidéki kereskedőtől, amelyben azt irja az illető, hogy a budapesti ház cimét baráti ajánlásnak köszönheti és ezentul a céget fogja megbizni gabonájának bizományi uton való eladásával. Már hozzá is fogott — folytatta — a konszignáláshoz, amennyiben néhány vaggon buzát küldött az illető cég cimére. Ezekre pedig vaggononkint ezer korona előleget kér, amelyet — miután nem reflektál a budapesti ház bizalmára — az egyik meghatározott vidéki pénzintézet fizessen ki a földadóvevények ellen. A megfelelő intézkedésnek megtörténtét pedig tudassák vele sürgönyileg egy másik állomásra — a hova üzleti ügyekben elutazik — poste restante. Többen a kereskedők közül azonnal telegrafáltak is, hogy minden rendben van, egyuttal elküldték a megjelölt vidéki pénzintézetnek az előleget, azzal az utasitással, hogy azt csakis a teljes vaggonrakományokról szóló vasuti fuvarlevél-másodlatok ellen — amelyek természetesen az illető budapesti cégnek legyenek cimezve — fizessék ki. Másnap már jelentkezett az illető a vidéki takaréknál a vasuti okmányokkal, magát azonfelül a fővárosi cég sürgönyével is legitimálva. Egyes cégek — inkább véletlen folytán — nem mentek bele az üzletbe. Egyesek azonban, mondják, minden akadály nélkül folyósitották az előleget. Vesztükre azonban, mert hiába várták aztán a buzát, mig ma végre kitudódott, hogy az áru egyáltalán nem lett feladva és hogy a fuvarlevél-másodlatok egytől-egyig közönséges hamisitványok. A tőzsdén élénken pertraktálják ezt a furfangos csalást és érdeklődéssel várják a rendőrség nyomozásának eredményét.

— **Ős-Budavára a Mentőknek.** A fővárosi közönség régi kedves mulatóhelye ma szombaton este nagyszabásu látványos ünnepséget rendez a *Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület* javára. Az ünnepély legszebb része egy óriási hippológiai felvonulás lesz a Carré circus több mint 100 magyar, angol, porosz, arab, skót, ir és hollandi telivéreivel. A menetet, melyhez hasonló nem volt még Budapesten, Carré igazgató nyitja meg Don Juan lovával. A négy évszakot bemutatják Carré igazgatóné, Carré Katica és a két Corradini nővér. Ez érdekes látványosságon kivül impozáns tüzijáték, nagyszerü varieté-müsor, kiváló zenekarok és sok más szórakozás fogja felviditani a közönséget, amely ez estén már csak derék Mentőink kedvéért is bizonyára nagy számban látogat ki a területre. A belépődij a jótékonycél érdekéből 1 korona, ugyanezért a szaoadjegyek holnapra nem érvényesek, csupán a bérletjegyek.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** Ma esti cigányzene közvetitésével kellemes szórakozást nyujt előfizetőinek a Telefon Hirmondó. Nyolc órakor **megszólal a Hirmondó** *riadójele* s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigánymuzsikát hallhatnak az abonnensek egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházból közvetiti a Telefon Hirmondó. E zeneátvitel azonban megszakitást szenved 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tőzsdezárlatokat olvastatja fel a beszélő ujság és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legujabb hirek felolvasása van napirenden.

(x) **Fratelli Deisinger** fiumei kávéraktára Budapest, Ferenciek-tere, királyi bérpalotában.

Olay Lajos elégtétele.

Budapest, augusztus 29.

Az Alkotmánynak a Győrffy-ügyet tárgyaló cikke hirlapi polémiára, majd lovagias afférre adott alkalmat. *Beniczky* Ödönnek a tegnapi lapokban megjelent nyilatkozatát az Alkotmány ugyanis *Olay* Lajosra nézve sértő kommentárral kisérte, mire Olay az Alkotmány felelős szerkesztőjétől, *Bonitz* Ferenctől lovagias elégtételt kért. Ez ügyre vonatkoznak az alábbi közlések:

I.

Tudomásul. Olay Lajos tényleg más, a Magyarországon annyira szokásos „lovagias“ térre akarta átterelni a fonógépek ügyét. Ezért nem érte be nyilatkozatában azzal, hogy szárazon, világosan megvilágitsa a maga szerepét a fonógépek ügyében (ha csak ezt tette volna, szó nélkül helyt adtam volna nyilatkozatának), hanem durván sértegette az Alkotmányt, amiért is én, mint az Alkotmány felelős szerkesztője, indittatva éreztem magamat, a legerélyesebben megfelelni Olaynak.

És Olay Lajos ezért ma Bartha Miklós és Asbóth Jenő urak által elégtételt kért tőlem. Megbizottaim: vledényi Schankebank Károly és szendrői Kovách Gyula urak megbizásomból, elvi álláspontomból kifolyólag megtagadták az ugynevezett lovagias elégtételadást és kijelentették, hogy amennyiben Olay Lajos elégtételt kiván, megszerezheti ezt a rendes biróságnál.

Olay Lajosnak megbizottai, valamint az én megbizottaim ma este tárgyalván az ügyet, a fent leirtak értelmében jegyzőkönyvet vettek fel s mind a két fél részére befejezettnek jelentik ki benne az ügyet. Olay Lajos megbizottai azt is megjegyezték, hogy én elvi álláspontommal „megkönnyitem magamnak a sértegetési hajlandóságot.“ Mi sem áll távolabb tőlem, mint ez. En, mint a párbaj elvi ellensége, nem sértegetek senkit, aki erre nekem okot nem ad, mert fentebb megirt álláspontomból nem következik az, hogy megtorlás nélkül fürjek olyan jogtalan inzultusokat, aminőkkel Olay Lajos az Alkotmányt, tehát, mint annak felelős szerkesztőjét, első sorban személyemet illette. Ha nem is párbajozom: nem hajlok meg megfélemlitési kisérletek előtt. Elvi álláspontomból nem következik az, hogy a sértegetési hajlandóságot magamnak megkönnyitsem, hanem igen is következik az, hogy bárkinek sértegetési hajlandóságait ellenem megnehezitsem.

Bonitz Ferenc.

II.

Lássunk valahára tisztán. Az országgyülési néppárt lapja, az Alkotmány meggyanusit és megrágalmaz engem névtelenül. Két indoka van rá. Az egyik indok az, hogy szabadelvü vagyok, a másik indok az, hogy Győrffy Gyula képviselő urral benső családi összeköttetésben állok. Mindkét indok csak undokabbá teszi a gyanusitást és rágalmazást.

A törvényhozás tagja s a közélet embere vagyok, tehát a becsületem elleni támadást megfelelő módon vissza kell utasitanom. A birósági peres eljárást nem választhatom. A biróság hónapok mulva, évek mulva itél, a közélet pedig rögtön itél. A közélet erkölcsi parancsának engedelmeskedem, mint a közélet embere.

A nyilvánosság elé vittem az ügyet. Szavamra megszünt a névtelenség s előállt Bonitz Ferenc ur, az Alkotmány szerkesztője s Benitzky Ödön ur, ugyanazon lap munkatársa s mindkettő kijelenti, hogy a sértő hirlapi támadást tudatosan és szándékosan ők intézték ellenem.

A sértésért elégtételt kérek. Föltétlen jogom van hozzá, de kötelességem is. Arcom tiszta, rászállt a légy, a legyet onnan el kell kergetnem.

Mi történik most?

Benitzky Ödön urral szemben tanuim szükségtelennek találják az ügy lovagias elintézését. Tanuim feliogása teljessé teszi rám nézve azt az elégtételt, melyet a névtelen sértővel szemben magamnak vettem. De Benitzky Ödön ur nem siet elégtételt adni, sőt az Alkotmány augusztus 28-diki számában kijelenti, hogy tőle ered a támadás illető része, de majd csak Győrffy Gyula ur sajtópere után gondolkozik azon, hogy engem valamiképp megtoroljon. Tehát még akkor sem azon fog gondolkozni, hogy a sértést jóvátegye s megbántott becsületemnek a lovagias tiszteletet megadja, hanem megtorláson fog gondolkozni.

No csak gondolkozzék!

Bonitz Ferenc ur nem gondolkozik. Hozzá küldött tanuim előtt és saját tanui előtt kijelenti, hogy sértő szándékkal intézte ellenem támadását, de azért elvből nem ad lovagias elégtételt. Keressem az elégtételt a biróságnál.

Én komoly férfi álláspontját mindig tisztelem, ameddig az mások becsületét, vagyonát és jogait nem veszélyezteti. De nyiltan beismert, sértő szándékkal támadni más ember becsületét s aztán mégis megtagadni a lovagias elégtétel tőle függő minden nemét, ez nem elvi álláspont. Hiszen a lovagias elégtételnek a fegyveren kivül egyéb nemes módjai is vannak. Mindezektől elzárkózni nem egyéb, mint szándékos sértés fenntartása.

Az ily eljárást a müvelt közönség betyárságnak nevezi.

Én is annak nevezném, ha politikai háttere nem volna. S itt van szavam az országgyülési néppárthoz.

E pártnak végcélja sem nem magyar, sem nem hazafias. E párt Bécs és Róma intései szerint dolgozik és ugrándoz. De csodálatos tévelygésként e pártnak mégis vannak lovagias, magyar és hazafi tagjai. Miként türhetik ők azt, hogy lapjuk, az Alkotmány, a politika fegyverei közé a becsület elleni orvvadászatot is fölvegye s azt rendszeresen alkalmazza?

Bonitz Ferenc és Benitzky Ödön urakhoz nincs több szavam.

Budapest, 1901. augusztus 29.

Olay Lajos.

III.

Jegyzőkönyv. Felvétetett az Olay Lajos és Bonitz Ferenc urak között fennforgó becsületbeli ügyben, 1902. augusztus 28-án.

Jelen vannak Bartha Miklós és Asbóth Jenő urak, mint az Olay Lajos ur, Schankebank Károly és szendrői Kovách Gyula urak, mint a Bonitz Ferenc ur segédei.

Bartha Miklós és Asbóth Jenő előadják, hogy az Alkotmány cimü lap augusztus 28-iki számában „Győrffy fonógépei“ cim alatt megjelent közleménynek azon része által, mely a szerkesztőség nevében látott napvilágot, Olay Lajos ur sértve érzi magát és ezért elégtételt kér Bonitz Ferenc urtól, mint az Alkotmány szerkesztőjétől.

Schankebank Károly és Sz. Kovách Gyula, mint a Bonitz Ferenc ur segédei, kijelentik, hogy Bonitz Ferenc ur az idézett cikk kérdésben levő részét magáénak ismeri, azt is elismeri, hogy azt sértő szándékkal irta, megtorlásul Olay Lajos urnak a lapokban előző napon megjelent s az Alkotmányra vonatkozó nyilatkozatáért. Ennélfogva lovagias elégtételt elvből nem ad és amennyiben Olay Lajos ur elégtételt kiván, megszerezheti azt a rendes biróságnál.

Ezen szokatlan kijelentést Bartha Miklós és Asbóth Jenő urak azzal a megjegyzéssel veszik tudomásul, hogy Olay Lajos urra nézve befejezettnek tekintik ezen lovagias ügyet és hogy Bonitz Ferenc ur fentebb megirt álláspontjával megkönnyiti magának a sértegetési hajlandóságot.

Schankebank Károly és Sz. Kovách Gyula urak szintén kijelentik, hogy a maguk részéről is befejezettnek tekintik ezen ügyet.

Kmft.

Schankebank Károly, s. k. *Bartha Miklós*, s. k.
Sz. Kovách Gyula, s. k. *Asbóth Jenő*, s. k.
mint a Bonitz Ferenc ur megbizottai. mint az Olay Lajos ur megbizottai.

E jegyzőkönyvvel egyidejüleg a megbizottak a következő levelet intézték Olay Lajoshoz:

Tisztelt barátunk! Miután az Alkotmány augusztus 28-iki számában „Győrffy fonógépei“ cim alatt megjelent közleményből kiderült, hogy ugyanazon lap augusztus 23-diki számában „Fonógépes apostol“ cimü közleményt Benitzky Ödön irta: ennélfogva azzal biztál meg, hogy nevezett cikkiró urat lovagias elégtételadásra szólitsuk fel. Az ügy állásának alapos megfontolása után ezen az uton közöljük veled azon véleményünket, hogy a „Fonógépes apostol“ cimü közleményre a lapokban augusztus 26-án megjelent nyilatkozatoddal nemcsak megfeleltél, de a cikk iróját gyávának és rágalmazónak deklarálván, magadnak teljes elégtételt szereztél.

Ezek szerint, hogy te lovagias elégtételt adj, — ha Benitzky Ödön ur ezt követeli — igenis lett volna helye; azonban arra, hogy te végy magadnak lovagias elégtételt, — miután személyedet Benitzky ur nem sértette — nincs sem okod, sem szükséged.

Ennélfogva arra kérünk, hogy szándékodtól állj el.

Budapesten, 1902. augusztus 28-án.

Tisztelő barátaid

Bartha Miklós, s. k.
Asbóth Jenő, s. k.

Különféle klubok.

— *Jelenet.* —

Egy ur: Hallott a Gyalogjárók Klubjáról?

Egy másik: Hallottam.

Az egyik: Mit szól hozzá?

A másik: Nagyon szép. Örülök, hogy a klubalapitási mánia már Budapesten is kezd gyökeret verni.

Az egyik: Ez az én véleményem is. Különféle klubokat kell alakitani. Pesten kevés a klub.

A másik: Ugy van. És ilyen egyszerü klubokra van szükség. Gyalogjárók Klubja . . . ki nem jár gyalog?

Az egyik: Mindenki gyalog jár.

A másik: Meg fogjuk alakitani a Levegőszivők Klubját. Mindenki, aki levegőt sziv, tagja lehet.

Az egyik: Aztán a Kézzelirók Klubját. Nagyon kevés ember ir a lábával.

A másik: Majd pedig a Szájjalbeszélők Klubját.

Az egyik: Ugy van. Aztán a Tüdőtulajdonosok Klubját, a Kétfülüek Körét, az Ingviselők Társaságát, a Fülönhallóak Klubját, a Kétorrlikuak Szövetkezetét, majd pedig a Gerincesek Körét, az Emlősök Klubját, a Tizujjuak Egyletét, a Vérkeringők Klubját . . .

A másik: . . . a Lélekzetvevők Klubját, az Ágybanalvók Klubját, a Vizbenmosdók Klubját, a Köszönők Klubját . . .

Az egyik (*tüzzel*): . . . a Gyomorralemésztők, a Szivdobogók, a Vakoródzók, a Temetésensirók, a Ruhaviselők, a Lakásbérlők Klubját . . .

A másik (*dühösen*): Aztán a Klubtagok Klubját és a Nemklubtagok Klubját, aztán azoknak a Klubját,

akik sem a Klubtagok Klubjának, sem a Nemklubtagok Klubjának nem tagjai... (*Sirógörcsöt kap.*)

Az egyik (*diadallal*): Uj klub! Sirók Klubja Mit sir?

A másik (*kezd megbolondulni*): Azon sirok, hogy mi lesz azokkal a szegény emberekkel, akik sem a Klubtagok Klubjának, sem a Nemklubtagok Klubjának, sőt még annak a Klubnak sem tagjai, amelyben a Klubtagok Klubjából és a Nemklubtagok Klubjából kiszorult emberek lesznek! (*Zokog.*)

Az egyik (*szintén belekapaszkodva, hülye mosollyal, csöndesen motyog*): Klubtagok, nemklubtagok, klup, klup, klup... klup...

—o.—

FŐVÁROS

(*) A főváros félévi mérlege. A főszámvevő ma tette közzé a főváros mérlegét az elmult félesztendőről. Ez a mérleg nem alkalmas arra, hogy belőle az egész év háztartására nézve képet kapjon az, aki átolvassa. Sok olyan tétel van benne, ami már befolyt, holott nem ezekre a hónapokra volt előirányozva s viszont sok olyan kiadás, ami az egész esztendőt terheli, de amelyre fedezet még nincsen. A személyi kiadások tekintetében azonban már ez a mérleg-részlet is körülbelől megbizható s ebből láthatjuk, hogy többet költenek a városházán ezen a cimen, mint amennyi az előirányzott summa. A mérleg főbb eredményei különben a következők:

A kiadás 21,017.947 korona előirányzattal szemben 20,702.604 korona, a bevétel 20,726.542 korona előirányzattal szemben 17,348.930 korona volt. A kiadásnál tehát 1,625.071 korona a megtakaritás, viszont a bevétel csökkenése 3,911.409 korona. A bevételi tételek közül a következőknél van nagyobb csökkenés: A sör községi pótlékának megtéritése 195.908 koronával csökkent, aminek oka részben az, hogy a fogyasztásra a gazdasági viszonyok még mindig kedvezőtlenek, másrészt, hogy most a mult év utolsó és az ez év első negyedének eredményét számolták el, amely időszakokban a sörfogyasztás rendszerint kisebb. Hozzájárult a bevételek kevesbedéséhez az ingatlanok értékének folytonos csökkenése is, aminek folytán az illetékek kisebb mértékben folytak be. Csökkent a fürdők bevétele, a vizvezetéki berendezések bevétele stb. Viszont a kiadásoknál tetemesen emelkedtek egyes tételek. A közigazgatási személyzet fizetésére és lakáspénzére 1,932.335 korona volt előirányozva s kiadtak 1,945.822 koronát, tehát 13.487 koronával többet, a szolgák ruházatára 22.450 koronát vetiek föl s kiadtak 35.805 koronát, vagyis 13.355 koronával többet. A kiadásokat nagyban szaporitották az uj kövezések és burkolások, 434.811 korona költséggel, az utcák és terek jókarban tartása 109.870 koronával. Nagy teherként sulyosodik a fővárosra a rendőrségi kvóta, amelyre az elmult félévben, az előirányzott 900.000 koronával szemben 1,207.696 koronát követelt az állam. Az elemi népiskolák fönntartására a főváros félév alatt 2,214.407 koronát forditott, a polgári iskolákra 671.035 koronát, felsőbb kereskedelmi iskolákra 117.563 koronát, reáliskolákra 168.194 koronát, felsőbb leányiskolákra 58.836 koronát, az ipar-rajziskolákra 61.535 koronát stb. A vallásügyi kiadások 274.620 koronával szerepelnek.

SZINHÁZ, ZENE

** **Városligeti Szinkör.** A Városligeti Szinkörben ma este meleg szeretettel üdvözölték *Feld* Irént, aki hosszas betegsége után ma lépett ujra szinpadra. A tehetséges fiatal müvésznő a *Váljunk el* Cyprienjét játszotta. A sok taps, kihivás, virág, amivel elhalmozták, jeles alakitásának és szeretetreméltó egyéniségének egyaránt szólt. A szinkör zsufolásig megtelt s a közönség szinpátiával üdvözölte Feld Irént, kinek müvészi pályájához méltán fűznek szép reménységet mindazok, akik fejlődését figyelemmel kisérik. *Polgár* Károly és *Füredi* Béla osztoztak még az est sikerében.

*

A szinkörben holnap, szombaton *Ujházi* Ede a *Kölcsönkért feleség* cimü vigjátékban és *Szomory* Dezső *Péntek este* cimü nagyhatásu dramolettjében játszik. Vasárnap délután a *Vasgyárost* adják *Feld* Irénnel, este pedig Ujházi bucsufellépteül az *Országgyülési szállás* és a *Kölcsönkért feleség* kerül szinre. Előadás után a mester tiszteletére az igazgatóság bankettet rendez. Jelentkezni erre a szinház titkári hivatalában lehet. A *Liselott* cimü bohózatból is nemsokára megtartják a bemutató előadást.

** **Kokó király.** Telivér Bisson bohózat kacagtatta ma meg a Krisztinavárosi Szinkör közönségét. *Kokó király* olyan négerek fölött uralkodik, akik vendégeikkel megosztják pipájukat és férfii jogaikat. Az ilyen vendégszeretetből természetesen rendkivül mulatságos bonyodalom származik, tele Bisson pompás ötleteivel. Sok-sok nevetés és taps között pergett le az előadás, amelynek sikerében, az igazi gall esprittel kigondolt darabon kivül, nagy része volt a preciz játéknak is. *Jámbor* Ilona, *Barthos* Gyula, *Körmendy* János, *Izsó* Miklós és *Sziklai* Miklós tehetségük legjavával járultak hozzá a vidám darab ellenállhatatlan hatásához. Friss és kedves zeneszámokat vegyitett a szöveg közé ifju *Bokor* József. A közönség zajos elismeréssel fogadta az ujdonságot, amely sok vidám estét fog még szerezni az arénában.

** **Hilgermann Laura és a bécsi opera.** *Hilgermann* Laura, a *bécsi* Opera primadonnája, egyik *bécsi* ujság értesülése szerint hirtelen megvált az intézettől, melynek két év óta tagja. A müvésznőnek szerény alapfizetése volt, de annál szebb fellépési dijakat kapott. Az elmult évadban azonban a müvésznőt nem igen foglalkoztatták és ez az oka, hogy elbocsáttatását kérte, amelyet már meg is kapott.

** **A Népszinház megnyitása.** A *Népszinház*ban szeptember 1-én, hétfőn ér véget a kéthavi nyári szünet. Az első hét müsorát a lefolyt szezon nagysikerü darabjai fogják betölteni: *Béldi* Izor és *Fehér* Jenő *Katalin* cimü nagy operettje, mely a megnyitó estén kerül szinre *Küry* Klára és *Hegyi* Aranka első felléptével, Sidney *Jones San-Toy* cimü khinai daljátéka, Serpette nagy operettje *Ádám és Éva*, továbbá Hervé legnagyobb sikerü operettje, a *Lili* és Strausz hires operettje, a *Cigánybáró*; a hét utolsó napján, szombaton és vasárnap reprise gyanánt szinre kerül *Varney* négyfelvonásos operettje, a *Fanchon asszony leánya*, amely utoljára 1895. január 13-ikán volt müsoron és amelynek főszerepét *Küry* Klára fogja játszani. A szinház első hetének müsora a következő lesz: Hétfőn, szeptember 1-én megnyitó előadásul: *Katalin*; kedden: *San-Toy*; szerdán: *Ádám és Éva*; csütörtökön: *Lili*; pénteken: *Cigánybáró*; szombaton: *Fanchon asszony leánya*; vasárnap: *Fanchon asszony leánya*; hétfőn: *Fanchon asszony leánya*.

** **A Nemzeti Szinház müsora.** A *Nemzeti Szinház* megnyitó hetének müsora a következő: Hétfőn: *Csongor és Tünde*; kedden: *Dolovai nábob leánya*; szerdán: *Virágfakadás*, *Huszárszerelem*; csütörtökön: *Bánk bán*; pénteken: *Liliomfi*; szombaton: *Proletárok*. Jövő vasárnap: *Az aranyember*, hétfőn: *A bor*.

** **Konti uj operettje.** *Konti* József, a régóta hallgató, népszerü operettszerző uj operetten dolgozik, mely közel áll befejezéséhez. Az operett szövegkönyvét *Zöldi* Márton irta, aki vidám tolláról ismeretes. A darab a Népszinház idei évadja számára készül.

** **Tüzvizsgálat a szinházakban.** A szinházak megnyilta előtt az állandó szinházvizsgáló-bizottság tudvalévőleg megvizsgálja a szinházak tüzbiztonsági készülékeit. Hétfőn, szeptember 1-én három helyen lesz tüzvizsgálat: a *Nemzeti-*, *Vig-* és a *Népszinház*ban. Az utóbbi szinházban a bizottság személyesen veszi a nyáron foganatositott átalakitási munkálatokat.

** **Hangverseny a Margitszigeten.** Az *Országos Női Gyorsiró Egyesület* segitő-alaja javára érdekes müsoru hangverseny lesz holnap, szombaton este az alsó sziget disztermében. A közreműködők közt vannak *Dóry* Margit és *Kovács* Mihály, a *Népszinház* tagjai, *Ötvös* Gita, *Doctor* Károly, *Grosz* Adél, *Büchler* Irén operaénekesnők, továbbá *Váradi* Antal zongoramüvész, Dr. *Gobbi* Károly pedig hegedüversenynyel szerepel a müsoron. Jegyek 3 és 2 koronáért az esti pénztárnál válthatók. A hangversenyt táncmulatság követi.

** **Fényes Samu uj darabja.** *Fényes* Samu, a *Kuruc Feja Dávid* szerzője, *A megváltó* cimmel krisztuskorabeli uj történeti drámát irt. A darabot szerzője a *Nemzeti Szinház*nak szánta, ahová már be is nyujtotta.

** **Délibábok hazája.** Az *Uránia-Szinház*ban a megindult évaddal fokozódott érdeklődés mellett adják elő *Lovász* János és *Haranghy* György *Délibábok hazája* cimü darabját, mely a magyar Alföld szépségeit mutatja be 170—180 képben. A képek most voltak kiállitva a turini kiállitáson és ott is óriási föltünést keltettek.

** **Vakok hangversenye és ipari kiállitása.** A vakok országos intézetében e hó 31-én, vasárnap, délután 5 órakor hangversenyt rendeznek és egyuttal kiállitják a vakok ipari készitményeit is. A vezetőség a hangversenyen és a kiállitáson mindenkit szivesen lát. A kiállitás az István-ut 95. szám alatti épületben van.

** **Mascagni és a pesaróli tanács.** Megemlékeztünk róla, hogy a *pesaróli* tanács, mely az Olaszországban hires *Rossini*-zeneakadémia ügyét intézi, felmentette *Mascagnit* igazgatói állása alól, akivel már évek óta hadilábon áll. *Mascagni* kinyilatkoztatta, hogy a községtanács határozatát magára kötelezőnek nem tartja s addig, amig ebben a kérdésben a miniszter nem intézkedik, nem tekinti magát elbocsátottnak.

** **Az idegen vendégszereplések ellen.** *Berlin*ből táviratozzák, hogy a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, mely megtiltja a szinházi diszleteknek, ruháknak és kellékeknek vámmentességét. A rendelet azért érdekes, mert rendkivül megnehezíti a külföldi társulatok vendégszereplését Németországban.

SPORT

** **Budapesti lóversenyek.** A 10.000 koronás tenyésztők dija a holnapi programm legérdekesebb száma. Nehány kiválóbb kétéves állhat benne starthoz. Jelöltjeink:

I. *Charbe—Csizió.*
II. *Pusztabíró—Dynamit.*
III. *Pompás—Vigleány.*
IV. *Wiking.*
V. *Orgona—Nefelejts.*
VI. *Babatündér—Faix.*
VII. *Jász—Verita.*

** **A budapesti lóversenyek eredményét** mindazok, akik nem mehetnek ki a versenytérre, a Telefon Hirmondó utján tudhatják meg leghamarabb, mert a Hirmondó kétfutamonkint, az egyes versenyek lefutása után azonnal részletes tudósitást olvastat fel a versenyek eredményéről. A lóversenyeredmények felolvasására kétszeres riadójellel hivja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

Nyilttér.

50 fillérért
50.000
korona ért. nyerhető a
Pozsonyi Kiállitási Sorsjáték
Szeptember 21-iki huzásán.
Sorsjegyek darabonkint 50 fillérért mindenütt kaphatók. Megrendeléseket a pénz előleges beküldése ellenében pontosan eszközöl a
KIÁLLITÁSI SORSJEGY IRODA
Budapest, V., Nádor-utca 16. szám.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Washington, augusztus 29. Kolumbiából ideérkezett jelentések azt mondják, hogy a lázadóknak a földszoroson lévő majdnem egész hadereje, körülbelül 2500 ember, bekeritette Aguaduleét, amelynek mintegy 2200 főnyi helyőrsége még tiz-tizenkét napig tudja tartani a várost.

A cár olaszországi utja.

Róma, augusztus 29. A tengerészeti minisztert hivatalosan értesitették, hogy a télen a cár római látogatása alkalmából hat páncélosból, négy cirkálóhajóból és négy torpedónaszádból álló orosz flotta Olaszország több kikötőjében látogatást fog tenni.

A franciaországi kulturharc.

Brest, augusztus 29. *Salaun* abbét, a *lesneveni* püspöki helynököt, akit a st.-méeni kongregációs iskola bezárása alkalmával előfordult kihágásokban való részvétele miatt feljelentettek, a vizsgálóbiró ma kihallgatta és a kihallgatás után *letartóztatta*.

Napoleon Lajos herceg.

Berlin, augusztus 29. A *N. N.* azt irja, hogy az a hir, mintha *Lajos Napoleon* herceget büntetésből nevezték volna ki a kaukázusi hadosztály parancsnokává, mert tüntetően távolmaradt a *Loubet* elnök tiszteletére rendezett ünnepségektől, nem felel meg a valóságnak, mert a herceget saját kérelmére helyezték át a Kaukázusba.

A barcelonai ostromállapot.

Madrid, augusztus 29. A miniszteranács tegnap tartott ülésén egyhangulag helybenhagyta *Moret* belügyminiszternek azt az előterjesztését, hogy Barcelonában szüntessék meg az ostromállapotot, de az alkotmánybiztositékok felfüggesztését tovább is tartsák fenn.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, augusztus 29. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Vásárlási kedv hiányában a készáruk piacán ma sem fejlődhetett ki az üzlet. Az irányzat buzában és rozsban változatlanul nyugodt volt, éppugy árpában sem mutatkozott forgalom és eltekintve a magyarországi északi vasutmenti áruból, amely jó minőségénél fogva változatlanul szilárd volt, az irányzat általában lanyha maradt. Zab ára nem változott, tengeri szilárd volt és 5 fillérrel emelkedett. Határidőkre buza és rozs bágyadt volt.

Köttetett: buza őszre 6.94—6.91, rozs őszre 6.26—6.23, zab őszre 5.75—5.76, tengeri szeptember—októberre 5.57—5.56.

Jegyeztetett: buza tavaszra 7.23—7.24, rozs tavaszra 6.46—6.48, tengeri julius—augusztusra 5.55—5.56, repce augusztus—szeptemberre 10.65—10.75 K.

A tőzsde lanyhán zárul. Buza őszre 6.87, rozs őszre 6.20—6.21, zab őszre 5.76—5.75, tengeri szeptember—októberre 5.51—5.52 korona.

KÜLÖNFÉLÉK

Idegenben.

A felhők oly magasan úsznak . . .
A felhők mind, mind Déire kúsznak,
Ködlő Északnak egy se száll, anyám.
Üzenetet se küldhetek tenéked,
Mivel fájdalmad csillapítanám.

Szélre nem bíztam, felhőre se írtam,
Könnyek nélkül, hogy mennyit hazasírtam.
Felőlem jobb talán, ha hír se jő . . .
Ugy élek itt a forró idegenben,
Mint Szaharába ültetett fenyő.

Balla Ignác.

+ **A sah és a költő.** A Daily Chronicle a következő anekdotát mondja el Muzaffer Éddin perzsa sahról, akit Angliában sokat emlegetnek mostanában. Otthon, Perzsiában van a sahnak egy kedves udvari poétája, akinek a dicsőségét irigyli a királyok királya. A sah irt egyszer egy verset, fölolvasta a poétájának, s a véleményét kérdezte a versről. Az udvari poéta nagyon őszinte volt:

— Felség — ugymond — ez a vers minden lehet, csak költemény nem.

A sah nagyon megharagudott, s dühösen rákiáltott a szolgáira:

— Vigyétek ezt a szamarat az istállóba!

Az udvari poéta pár perc mulva már a sah istállójában volt, a szamarak közé a jászolhoz kötve! A sah dühe nemsokára lecsillapodott, s a felséges ur megint irt egy verset. Maga elé parancsolta az istállóból a költőt, s felolvasta neki az uj verset. De még be sem fejezte a fölolvasást, mikor a költő kifelé indult.

— Hova mégy? — kérdezte a sah csodálkozva.

— Az istállóba! — válaszolt a költő.

A sah most már nevelett poétájának megvesztegethetetlen őszinteségén, megbocsájtotta neki az igazságot s gazdagon megjutalmazta.

*

+ **A fátyol megadóztatása.** Japán nagyon simul Európához. Egyetlen keleti ország sincs, amely olyan gyorsan venné át az európai szokásokat, civilizációt, mint Japán. De az olyan intézményeket is átveszi, amelyek nem éppen a közerkölcsiség vagy közjó érdekében valók. Igy például nagy buzgósággal alakulnak a mindenféle rendü és rangu dalcsarnokok párisi mintára. A Seicco Koron cimü japán folyóirat szerint Tokioban, a fővárosban nem kevesebb, mint százötvenhárom ilyen mulatóhely van s ezek között negyven hü mása montmartrei cabaret-knek. Ezekben már bennszülöttek is föllépnek „überbretti" programmokban.

*

+ **Cápa az olasz partokon.** A suezi csatorna megnyitása óta megesik néha, hogy nyár idején a Földközi-tengerbe is kirándulnak a cápák. Eddig azonban nem történt meg, hogy az olasz partokon emberélet esett volna áldozatul a cápáknak. A minap megtörtént ez az eset a Catruzaro tartományban lévő Morina di Nicotera közelében. Négy fiatalember kiuszott a tengerbe. Egyszerre csak megpillantottak egy nagy cethalat, amely sóváran kerülgette őket. Halálos aggodalomban usztak a part felé és közben segitségért kiáltoztak. Néhány halász a bárkáján felétjük is tartott, de mire valamit tehettek, az egyik fiatalember rémes orditással eltünt a mélységben. A cápa nyelte le. A többi fiatalembert megmentették, de a negyediknek csak a vérét láthatták már, amely pirosra festette eltünése helyén a tengert. Antonio Magna volt a neve, s tizennyolc évet élt.

*

+ **Hogy jutunk olcsó hushoz.** New-Yorkban állitólag husdrágaság ütött ki. Az ujságokban is sok szó van a dologról, s hir szerint nagyon előkelő férfiunak tartják azt, aki a vendéglőben husételt rendel. Ebben bizonyára van némi tulzás, de hát mindenesetre jellemzi a helyzetet. Egy csikágói ur ezek között a viszonyok között ajánl egy módot, hogyan lehetne a hus drágaságát megszüntetni. A tengerit arra felé a jószág etetésére használják. Azt ajánlja, rakják be a tengerit néhány nappal a felhasználása előtt egy nedves szivacsokkal, vagy nedves mohával megtöltött bádogládába. A tengeri kicsirázik és minden kukoricaszem kétszer olyan sulyos és nagy lesz és kétszer annyi tápláló anyag van benne, mint azelőtt. Ezzel olcsóbb lesz a jószág elesége és igy a hus sem lesz olyan drága. Ezt a segitő módozatot is vezércikkekben tárgyalják az amerikai lapok. Annyi bizonyos, hogy az eleség megduplázása ilyen módon nagyon kevésbe kerül,

*

+ **Egy kis tévedés.** Egy fiatal özvegy férfi Sendlingenben másodszor is meg akart házasodni. Minden rendben volt már és az esküvőnek vasárnap kellett volna meglennie. De már szombaton nagy akadály csapott le a mitsem sejtő mátkapárra. A plébánia arról értesitette a vőlegényt, hogy az esküvő nem lehet meg, mert tévedésből nem a menyasszonyával, hanem az anyósával hirdették ki. Hiába volt minden lótás-futás, nem lehetett segiteni egyelőre a bajon, s az esküvőt el kellett halasztani három hétre.

*

+ **A kályha.** Mulatságos kis eset történt Péterváron. Nemrégiben egy földbirtokos érkezett az orosz fővárosba és egyik legelőkelőbb fogadóban szállt meg. Mivel nagy összeg pénz volt nála, éjjel aggódni kezdett és orosz szokás szerint a pénzét egészen a kályha legmagasabb pontján helyezte el. Másnap elutazott és ottfelejtette a pénzét. Csak később, utközben jutott az eszébe ez a hiba, mire rögtön visszafordult. A szoba már el volt foglalva. Szólitja a fogadóst és annak a kiséretében megy be a szobába. A szobának a vendége ugyancsak meg volt lepetve, amikor látja, hogy egy idegen ur egyenesen a kályhának megy, hogy megmászsza. Meg akarta akadályozni ebben és már-már nagy összekapás lett volna a dologból, de ekkor közbelépett a fogadós. Végül az sült ki, hogy a birtokos utódja a szobában szintén a kályhára tette a pénzét, hogy elrejtse. Meg is találták mind a két összeget.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Szőlőszeti és borászati kongresszus. A pozsonyi országos szőlőszeti és borászati kongresszus ma tatotta *Bernáth* Béla országgyülési képviselő elnöklete és dr. *Kövessi* Ferenc szőlőszeti felügyelő bisottsági előadó vezetése mellett szervező-bizottsági ülését. A szervező-bizottság határozata alapján a kongresszus szeptember hó 24-ikén d. e. 9 órakor veszi kezdetét s 25. és 26-ikán tart, délelőtt előadások, délután kirándulások lesznek.

A newyorki tőzsde. *New-Yorkból* jelentik aug. 28-iki kelettel: A mai értéktőzsdén kisebb volt az élénkség. Oka ennek az a csalódás volt, amelyet a Philadelphia and Reading First Prefered osztalékának megállapitása okozott és az aggodalom, amelyet a pénzpiac alakulása tekintetében táplálnak. Mindazonáltal az irányzat alapjában jó maradt és néhány különös papirnak a szilárdsága hozzájárult ahhoz, hogy az árfolyamok általában tarthassák magukat. A zárlat állandó. A részvényforgalom 670.000 darab.

Baromfitenyésztési kongresszus. Az I. Országos Baromfitenyésztési Kongresszus rendező-bizottsága tegnap *Rátz* István állatorvosi főiskolai tanár elnöklete alatt ülést tartott, amelynek során tárgyalás alá vették a kongresszus előadói javaslatait. Elsőben *Grasselly* Mikiós a baromfitenyésztés irányitása kérdésének előadói javaslata, azután sorban *Rácz* Odönnek a baromfitenyésztési ismeretek népszerü tanitása, dr. *Rátz* István tanárnak a baromfiegészségügy országos szervezése és *Polónyi* Manónak baromfikereskedelmünk és készletünk előmozditását célzó javaslatai. *Ágh* Endre, a kongresszus titkára tett ezután jelentést a jelentkezésekről, a rendezési munkálatokról és előterjesztette a kongresszus részletes programmját, melyet a rendező-bizottság elfogadott.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Schönheit* Lipót kereskedő *Muraszombat*, *Kovaczek* kereskedő *Zágráb*, Pavelec J. Pavelec, könyv- és papirkereskedő Strakonitz.

Borjuvásár. 1902. évi augusztus hó 29-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 712 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db., növendékmarha 18 darab, bárány élő 51 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 72—86 f.-ig, kivételes — —, II. rendü

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyejev).

Irta: GORKIJ MAXIM.

(61)

Foma lehajtotta a fejét, sötéten nézett Majakinra s összerándult:

— Bezárat . . . Nem fog sajnálni . . .

— Ha komolyan ellenem szegülsz, nekem is komolyan kell fellépnem . . . Szavamat adtam atyádnak, hogy embert faragok belőled . . . Meg is próbálom, de ha nem akarod, hogy ember legyen belőled, vasra veretlek . . . Majd megállsz akkor a magad lábán . . . Különben pedig tudom, hogy amit beszélsz, azt a részegség adja a szádba, vagy a rossz kedved. De ha nem férsz a bőrödbe s botrányos életedet tovább folytatod, elharácsolod apád vagyonát, akkor majd betakarom a fejedet. Nem jó velem tréfálni.

Majakin nagyon barátságosan beszélt. Arcának redői fölfelé huzódtak, szemeiben gunyos mosoly látszott. Homlokán sajátságos mintát alkottak a redők s fölkusztak a tar koponyájáig. Arca mozdulatlan és kegyetlen volt s Foma lelke fázott és borzongott tőle.

— Tehát sehova sem mehetek? — kérdezte Foma sötéten. Minden utat elzár előlem?

— Van egy ut, amelyen mehetsz. Menj azon. Majd én vezetlek. Nyugodt lehetsz, jól foglak vezetni. Oda fogsz érni, ahova kell.

Ez a tulságos önbiztosság s ez a folytonos hencegés dübösitette Fomát. Kezét a zsebébe mélyesztette, nehogy megverje az öreget. Aztán fölállt, összeszoritotta fogait s igy szólt:

— Miért kérkedik mindig? Mi oka van rá? Hát a maga fia hol van? Hát a lánya? Oh! . . . Életmüvész! Okos ember vagy és mindent tudsz . . . Hát te minek vagy a világon? Minek halmozod föl a pénzedet? Te is meg fogsz halni. Mi lesz akkor? Elfogtál, elzártál, lenyügöztél . . . Várj csak . . . Talán mégis kiszabadulok! Még nincs vége mindennek! Hát mit csináltál te egész életedben? Mit mondanak majd rólad, ha meghalsz? Apám házat épittetett, de te . . .

Majakin arcizmai reszkettek s arca beteges, siránkozó kifejezést öltött. Kinyitotta a száját, de nem szólt, csodálkozva nézett Fomára.

— Igazold magadat! — kiáltotta Foma s mereven nézett Majakinra.

— Hallgass, tacskó, — mondta az öreg, miközben idegesen vizsgálgatta a teremben ülő embereket.

— Mindent megmondtam. S most megyek!

Foma föltette a sapkáját s gyülöletesen nézett az öregre.

— Csak menj, majd utólérlek. Ugy lesz, ahogy én akarom, — mondta Majakin izgatottan.

— Én pedig dőzsölni fogok. Mindent elprédálok.

— Jó; majd meglátjuk.

— Isten veled, te hős! — mondta Foma mosolyogva.

— A viszontlátásra! Nem engedem a magamét, szeretem és téged is szeretlek. Sebaj, mégis jó fiu vagy! — mondta Majakin halkan, mintha kifogyott volna a lélekzete.

— Ne szeress — tanits inkább . . . de te nem tudsz jóra tanitani! — mondta Foma, hátat fordított az öregnek s kiment a teremből.

Jarassovics Jakab egyedül maradt a vendéglőben. Az asztal mellett ült, ráhajolt az asztalra s arabeszkeket rajzolt rá, miközben ujjával a szivarhamuban turkált. Hegyes feje egyre jobban ráhajolt az asztalra, mintha nem tudta volna elolvasni, vagy megérteni azt, amit kiszáradt ujjával az asztalra mázolt.

Kopasz fején izzadtságcseppek csillogtak s ajakán reszkettek a ráncok, a vendéglőt hangos lárma töltötte be, szinte megremegtek tőle az ablakok. A Volga felől a gőzhajók sipolása hallatszott — az élet fáradhatlanul haladt előre.

Majakin intett a pincérnek s azt kérdezte:

— Mit fizetek mindezért?

Tizedik fejezet.

A Majakinnal történt összezördülésig Foma unalomból, kiváncsiságból és nemtörődömségből adta dőzsölésre a fejét. Most az elkeseredés vitte rá. Bosszuálló érzéssel volt teli az emberek ellen s olyan vakmerő lett, hogy gyakran önönmagán is csodálkozott. Látta, hogy az őt környező embereknek sem volt életcéljuk és támaszuk; igaz, hogy ezek nem értették meg ezt a helyzetet ugy, mint ő, vagy talán nem is akarták megérteni, nehogy akadályuk legyen életmódjukban, nehogy gondolkozniok kelljen s hogy nyugodtan dobhassák magukat az élet hullámai közé. Foma látta, hogy ezekben az emberekben nincs még szikrája sem az ellenálló képességnek. Ha józanok voltak, szerencsétleneknek és ostobáknak tetszettek, ha részegek voltak, undoritók és még ostobábbak lettek. Senki sem tudta fölébreszteni Foma rokonszenvét vagy érdeklődését, nem is kérdezte meg soha, hogy hogyan hivják őket s mivel megvető kiváncsisággal bánt velük, mindig jól esett neki, ha valami sértő dolgot mondhatott nekik. Éjjel-nappal mulatóhelyeken volt velük s ismeretségei mindig attól függtek, hogy milyen rangu mulatóhelyen ismerkedett meg velük. A drága és diszes mulatókban mindenféle kalandor vette körül Fomát. Játékosok, kuplé-énekesek, varázslók, színészek és elzüllött földbirtokosok. Eleinte leereszkedően viselkedtek Fomával szemben, hencegtek finom izlésükkel s az ételek s italok körül való jártasságukkal. Aztán hizelegtek, udvaroltak neki, pénzt kértek tőle kölcsön. Foma meg sem olvasta. Bőkezü volt. Bankok adtak pénzt, amennyit akart s Foma váltókat irt. Az olcsó vendéglőkben borbélyok, pincérek, kereskedősegédek, hivatalnokok és kóristák vették körül Fomát.

(Folytatása következik.)

élő borjukért 60—70 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. ——— f.-ig, II. r. —— f.-től —— f.-ig, kivét. f. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjukért 30—56 f.-ig. Növendékmarha — f.-től — f.-ig, I. r. ——— f.-ig, középminőségü ——— f.-ig, alárendelt ——— f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő 19—24 k., leölt bárány ——— K. kivételesen ár ——— k.-ig páronkint. Az irányzat lanyha, mindazonáltal az árak 2—3 fillérrel kgrkint javultak.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Augusztus 29-én. Fölhajtás: Zsirsertés, ugy mint öreg I. rendü 350 kilogrammon felül — darab, II. rendü 280—350 kilogrammig 6 darab, kanló 8 darab, silány 14 darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 76 darab, közép 220—300 kilogrammig 947 darab, könnyü 220 kilogrammig 435 darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig —— darab. Összesen 1486 darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 140—300 kilogrammig 34 darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen 34 darab. Fölhajtás összege 1520 darab. Előző napi maradvány 412 darab, összesen 1932 darab. Eladatott 1250 darab. Maradvány 682 darab. A vásár irányzata élénk. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendü 350 kilogrammon felül ——— fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 80—88 fillérig, kanló 78—— fillérig, silány 78—80 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 90—94 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 86—92 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 74—86 fillérig, süldő ——— fillérig, malac ——— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül ——— fillérig, könnyü 140—300 kilogrammig ——— fillérig, süldő ——— fillérig, malac 40 kilogrammig ——— fillérig, kilogrammonkint, élősulyban.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, augusztus 29.

Nyugodt üzletmenet mellett 30,000 métermázsa buza került a forgalomba változatlan árakkal.

Rozs tartott árak mellett került a forgalomba.

Zab változatlan maradt.

Tengeriben szilárd irányzat mellett 10 fillérrel emelkedtek az árak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 82 k. 7 K. 52½ f., 150 mm. 82·3 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 25 f., 300 mm. 82 k., 200 mm. 88·5 k. 7 K. 45 f., 150 mm. 82 k., 100 mm. 81 k., 50 mm. 80·5 k. mind 7 K. 20 f., 200 mm. 81·5 k. 7 K. 47½ f., 1800 mm. 81 k. 7 K. 32½ f., 200 mm. 81 k. 800 mm. 81 k. mind 7 K. 40 f., 200 mm. 80·5 k. 7 K. 35 f., 600 mm. 80·5 k. 7 K. 35 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 35 f., 350 mm. 80 k. 7 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 20 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 15 f., 100 mm. 79·5 k., 50 mm. 79 k. mind 7 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 6 K. 95 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 15 f.

Makói: 4000 mm. 80 k. 7 K. 20 f. október 15-iki szállitásra.

Fejérmegyei: 700 mm. 80·5 k. 7 K. 15 f., 900 mm. 78 k. 7 K. — f., 200 mm. 78 k. 6 K. 85 f.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 80 k. 7 K. 35 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 25 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 15 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 17½ f., 200 mm. 80 k. 6 K. 90 f., 300 mm. 79 k., 700 mm. 80 k., 150 mm. 79 k., 150 mm. 80·5 k. mind 7 K. — f., 300 mm. 79 k. 6 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 78·5 k. 7 K. — f., 1500 mm. 78 k. 7 K. 10 f., 300 mm. 77 k. 6 K. 50 f.

Bánsági: 5000 mm. 79 k. 6 K. 90 f.

Szt.-Tamási: 2800 mm. 77 k. 7 K. 20 fillér.

Mitroviczai: 200 mm. 76·5 k. 6 K. 70 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 K. 17½ f., 200 mm. 6 K. 17 f., 200 mm. 6 K. 17 f., 200 mm. 6 K. 15 f., 300 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 10 f., 200 mm. 6 K. 05 f., 200 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. — f., 100 mm. 6 K. — f. ab Budapest.

Arpa: 600 mm. 5 K. 25½ f., 300 mm. 5 K. 20 fillér.

Zab: 100 mm. 5 K. 75 f., 500 mm. 5 K. 70 f.

Tengeri: 500 mm. 5 K. 42½ f., 200 mm. 5 K. 40 f., 1000 mm. 5 K. 37½ f., 1000 mm. 5 K. 37½ f., 1200 mm. 5 K. 35 f., 1000 mm. 5 K. 30 f., 2600 mm. 5 K. 39 f., ab hajó, kocsira rakva.

Tegnap délután eladatott:

Ó-Kanizsai: 4750 mm. 78·8 k. 7 K. 02½ f.

Török-Kanizsai: 1750 mm. 78·8 k. 7 K. 02½ f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilós	50 kilogramm ára K.-tól	50 kilogramm ára K.-ig	Kilós	50 kilogramm ára K.-tól	50 kilogramm ára K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	0.—	0.—	80	7.15	7.35
"	"	77	0.—	0.—	81	7.25	7.50
"	"	78	7.—	7.20	82	—.—	—.—
"	"	79	7.05	7.25	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	"	76	0.—	0.—	80	7.10	7.30
"	"	77	0.—	0.—	81	7.20	7.45
"	"	78	6.95	7.15	82	—.—	—.—
"	"	79	7.—	7.20	—	—.—	—.—
Pestvidéki	"	76	0.—	0.—	80	7.05	7.30
"	"	77	0.—	0.—	81	7.15	7.45
"	"	78	6.90	7.05	82	—.—	—.—
"	"	79	6.95	7.20	—	—.—	—.—
Bánsági	"	76	6.80	6.90	80	7.05	7.15
"	"	77	6.85	6.90	81	0.—	0.—
"	"	78	6.85	6.95	82	—.—	—.—
"	"	79	6.95	7.05	—	—.—	—.—
Bácskai	"	76	6.85	7.—	80	0.—	0.—
"	"	77	6.90	7.10	81	—.—	—.—
"	"	78	7.—	7.15	82	—.—	—.—
"	"	79	7.05	7.20	—	—.—	—.—

Egyéb gabonaneműek			Kilós	50 kilogramm ára K.-tól	50 kilogramm ára K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—75	6.10	6.25
"	"	másodrendü	—	5.90	6.—
Arpa	"	takarmány	60—62	5.25	5.40
"	"	égetni való	62—64	5.15	5.25
"	"	sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab	"	—	39—41	5.65	5.85
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—
"	"	másnemü	—	0.—	0.—
Repce	uj	káposzta	—	10.—	10.30
"	"	bánsági	—	0.—	0.—
Köles	"	—	—	0.—	0.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza 1902.	6.66—6.67—6.65—6.66—6.65
Aprilisi buza 1903.	6.99—6.98—6.97
Októberi rozs 1902.	5.90—5.93—5.94—5.93—5.91
Aprilisi rozs 1903.	6.15—6.18—6.19—6.16
Októberi zab 1902.	5.44—5.42
Aprilisi zab 1903.	5.72—5.70
Májusi tengeri 1903.	5.32—5.31—5.36—5.34—5.33
Augusztusi repce 1902.	——.——

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902.	6.64— 6.65
Aprilisi buza 1903.	6.97— 6.98
Októberi rozs 1902	5.90— 5.91
Aprilisi rozs 1903.	6.15— 6.16
Októberi zab 1902.	5.41— 5.43
Aprilisi zab 1903.	5.70— 5.71
Májusi tengeri 1903.	5.32— 5.34
Augusztusi repce 1902.	—.——.—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902.	6.62— 6.63
Aprilisi buza 1903.	6.95— 6.96
Októberi rozs 1902.	5.87— 5.88
Aprilisi rozs 1903.	6.11— 6.12
Októberi zab 1902.	5.40— 5.41
Aprilisi zab 1903.	5.69— 5.70
Májusi tengeri 1903.	5.28— 5.29
Augusztusi repce 1902.	—.——.—

A budapesti értéktőzsde.

A tőzsde, magasabb külföldi jegyzések és az arbitrage vételei alapján, az egész nap folyamán szilárd irányzatot tanusitott. A helyi piacon Közuti Vaspálya-, Adria-, de különösen Városi Villamos Vasut-részvények emelkedő áraknál jó keresletnek örvendettek.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 685.50—686.75. Magyar hitelrészvény 736.——736.75. Leszámitolóbank részvény 46.8——469.—. Allamvasuti részvény 717.——718.50. Városi Villamos Vasut részvény 334.——336.—. Közuti vaspálya részvény 641.50—642.—. Déli vasuti részvény 70.50—71.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Fővárosi kölcsön 96.——96.50 százalék. Magyar Hitelbank részvény 736.25—737.—. Jelzálogbank részvény 449.50—480.—. Leszámitolóbank részvény 469.50. Osztrák hitelrészvény 786.——787.25. Kőbányai gőztéglagyár részvény 600.—. Salgótarjáni kőszénbánóa részvény 538.—. Adria hajózási részvény 448.——450.— Közuti vaspálya részvény 641.——642.50 Városi villamos vasut részvény 336.50—338.—. Déli vasut részvény 69.50—70.—. Államvasuti részvény 717.25—718.50 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 686.50. Magyar hitelrészvény 737.50. Leszámitolóbank részvény 469.50. Rimamurányi vasmü részvény 502.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 718.—. Közuti vasut részvény 642.50. Villamos vasut részvény 337.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: luoerna magyar —.——.— korona, vörös aprószemü —.——.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü —.———.— korona, nagyszemü —.——.— korona. Disznózsir: budapesti 70.——70.50 korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 60.——60.50. korona, 3 darabos 64.——64.50 korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.——11.25 korona, 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 14.50—14.75 korona, 85 darabos 19.25—19.50 korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.25—10.50 korona, 100 darabos 14.25—14.50 korona, 85 darabos 18.50—19.— korona. Szilvaiz: slavóniai 16.25—16.75 korona, szerbiai 14.——14.50 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* gyönge volt az irányzat.

A *déli tőzsdén* javult az irányzat és élénkült a forgalom.

Zárlatkor szilárd volt az irányzat.

Bécs, augusztus 29. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 121.10. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 163.90. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 468.50. Rimamurányi vasmürészvény 500.—. Magyar koronajáradék 97.90. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 97.60. Magyar hitelbank részvény 735.25. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 204.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank ——. Magyar cukoripar 1250.—.

Bécs, augusztus 29. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 101.75. 4%-os osztr. aranyjáradék 121.60. 1860-os sorsjegy 152.50. Osztrák hitelsorsjegy 428.—. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 454.50. Osztrák-magyar bank 1585. Déli vasut 70.—. Dunagőzhajózási részvény 937.—. Dohányrészvény 316.—. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.—. 4·2%-os ezüst járadék 101.75. Osztrák koronajáradék 100.05. 1864-iki sorsjegy 250.—. Osztrák hitelintézeti részvény 686.50. Unionbank 540.—. Osztrák Länderbank 422.35. Osztrák-magyar államvasut 718.—. Elbavölgyi vasut 466.50. Alpesi bányarészvény 391.—. 20 frank. arany 19.06. Londoni váltóár 239.65 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó 360.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, augusztus 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 686.75. Magyar hitelrészvény 736.—. Angol-Osztrák bank 276.50. Bécsi bankegyesület 455.—. Union bank 540.50. Länderbank 422.25. Osztrák-magyar államvasut részvény 718.—. Déli vasut 70.75 Elbavölgyi vasut 467.—. Északnyugati vasut részvény —.— Dohányrészvény 317.—. Rimamurányi vasmü 500.50. Alpesi bányarészvény 391.—. Májusi járadék 101.75 Magyar korona járadék 97.90. Török sorsjegyek 113.25. Német birodalmi márka 117.——117.10. Napoleond'or —. Szilárd.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 29. (*Tőzsdei tudósitás.*) A tőzsdén megnyitáskor a járadékok szilárdak voltak a tegnapi párisi járadékpiac szilárdsága nyomán. Helyi értékek közül, amelyek nagyobbára a tegnapi árfolyamokkal indultak, csak egyes belföldi bankok javultak kissé, egyébként nagyon mérsékelt volt a forgalom. Bányaértékek közül csak bochumi, Laura- és harpeni részvények javultak. Vasutak csöndesek. Gotthárdi, transvaali és Kanada-Pacific-részvények emelkedtek. Hajózási részvények szilárdak. Zárlat felé a főbb bányaértékek emelkedtek. Magánkamatláb 1¾%.

Berlin, augusztus 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.75. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.60. Osztrák-magyar államvasut 154.—. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.35. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 186.10. Általános villamossági Edison 172.80. Gelsenkircheni 170.70. Laura-kohó 200.90. 4·2%-os ezüstjáradék 102.10. 4%-os magyar aranyjáradék 102.20. Osztrák hitelrészvény 216.50. Déli vasut 18.75. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.90. 4%-os uj orosz kölcsön 96.90. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék —.—. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 172.40. Harpeni 165.25. Az irányzat szilárd.

Berlin, augusztus 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 102.25. Magyar koronajáradék 98.90. Osztrák hitelrészvény 216.50. Osztrák-magyar államvasut 154.10. Déli vasut 18.90. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy 216.90. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, augusztus 29. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 105.—. Osztrák Länderbank 455.— 3%-os francia járadék 101.07. Ottomanbank 571.—. 3½%-os francia járadék 101.50. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut 44.—. 4%-os magyar aranyjáradék 103.50. Párisi bankrészvény 1049. Olasz járadék 102.60. Francia törleszth. járadék 100.35. Osztrák földhitelintézeti részvény 1283. Török dohányrészvény 346.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, augusztus 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 102.30. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.75. Magyar koronajáradék 98.50. Osztrák-magyar bank 113.70. Déli vasut 18.80. Elbavölgyi vasut 118.20. Londoni váltóár 204.77. Bécsi bankegyesület 116.10. Villamos részvény 124.—. 3%-os magyar aranykölcsön 102.20. 4·2%-os ezüstjáradék 102.10. 4%-os magyar aranyjáradék 102.15. Osztrák hitelrészvény 216.—. Osztrák-magyar államvasut 154.—. Északnyugati vasut 113.70. Bécsi váltóár 85.45. Párisi váltóár 813.25. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 196.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 216.50. Német bank 203.—. Disconto 186.50. Berlini kereskedelmi bank 158.10. Gelsenkircheni 171.25. Harpeni 165.40. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, augusztus 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 101.20. 1860. sorsjegy 152.80. Déli vasut 18.70. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.50. Osztrák hitelrészvény 216.45. Osztrák-magyar államvasut 153.75. Olasz járadék 103.20. 4%-os magyar aranyjáradék 101.90. Az irányzat szilárd.

Vizállás.

		Aug. 28. méter	Aug. 29. méter			Aug. 28. méter	Aug. 29. méter
Inn	Schärding	1.52	1.52	Tisza	M.-Sziget	0.20	0.20
Duna	Passau	2.20	2.38	"	Tokeháza	0.06	0.06
"	Linz	0.27	0.30	"	V.-Namény	0.01	0.06
"	Bécs	0.36	0.46	"	Tokaj	0.48	0.33
"	Pozsony	1.88	1.79	"	Tisza-Füred	0.53	0.46
"	Komárom	2.79	2.64	"	Szolnok	0.74	0.52
"	Budapest	2.37	2.27	"	Csongrád	0.85	0.65
"	Paks	2.13	1.93	"	Szeged	1.90	1.62
"	Mohács	3.35	3.22	"	Török-Becse	1.33	1.33
"	Gombos	3.60	3.60	"	Titel	2.43	2.56
"	Ujvidék	2.83	2.89	Ondova	Bártfa	0.10	0.46
"	Pancsova	1.51	1.57	Topolya	Hoór	1.—	1.11
"	Orsova	2.04	2.06	Bodrog	Zemplén	0.54	0.46
Morva	Magyarfalva	0.60	0.56	Sajó	Zsolca	1.52	1.51
Vág	Zsolna	0.30	0.28	Hernád	H.-Németi	0.—	0.01
"	Trencsén	0.39	0.36	Berettyó	Margita	0.—	0.18
"	Szered	0.70	0.68	"	B.-Ujfalu	0.26	0.26
Rába	Sz.-Gotthárd	0.06	0.06	Körös	Csucsa	0.—	0.08
"	Sárvár	0.50	0.47	"	N.-Várad	0.14	0.14
"	Győr	2.45	2.36	"	Belényes	0.37	0.35
Dráva	Pettau	1.14	1.15	"	Tenke	0.—	0.—
"	Zákány	0.04	0.02	"	Gurahonc	0.30	0.28
"	Barcs	0.65	0.63	"	Borosjenő	0.30	0.32
"	Eszék	1.72	1.61	"	Békés	0.18	0.16
Mura	M.-Szerdah.	0.—	0.00	"	Gyoma	0.10	0.12
Száva	Zágráb	0.—	0.02	Maros	Gy.-Fehérvár	0.34	0.24
"	Sziszek	0.62	0.72	"	Branyicska	0.90	0.80
"	Mitrovica	1.18	1.14	"	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.12	0.12	"	Arad	0.18	0.36
"	Szatmár	0.56	0.52	"	Makó	1.80	0.94
Kraszna	N.-Majtény	0.—	0.27	Temes	K.-Kostély	0.28	0.18
Latorca	Munkács	0.13	0.18	Béga	Kiszető	0.68	0.60
Laborca	Homonna	0.10	0.10	"	Temesvár	0.48	0.47
Ung	Ungvár	0.—	0.—	"	Becskerek	0.06	0.11

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 29. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban)

104—106 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 112—114 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 111—112 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. M a g y a r s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. R o m á n i a i: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. R o m á n i a i e r e d e t i (S t a c h l). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. S z e r b i a i: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 109——112 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 108——110 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 106—108 fillérig.

S e r t é s l é t s z á m 1902. aug. 27. napján volt készlet 44 357 darab. — 1902. aug. 28. napján felhajtatott 642 darab. 1902. augusztus 28. napján elszállittatott 588 darab, 1902. augusztus 29. napjára maradt készletben 45.011 darab.

Napirend.

Naptár: Szombat, augusztus 30. — Római katholikus: Róza sz. — Protestáns: Róza. — Görög-orosz: (augusztus 17.) Miron. — Zsidó: Ab. 27. Schab. — Nap kél: 5 óra 1 perckor. — Nyugszik: 6 óra 24 perckor. — Hold kél: 1 óra 39 perckor éjjel. — Nyugszik: 4 óra 30 perckor délután.

A miniszterek nem fogadnak.

Nemzeti Szalon állandó kiállitása (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 órától este 6-ig. Belépődij 50 fillér.

Nemzeti Muzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz. a.). Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) d. e. 10-től 1 óráig. Belépődij 1 korona.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Egyetemi füvészkert az Üllői-uton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, augusztus 29.

A magas levegőnyomás, amely ma Közép- és Dél-Európát, továbbá Észak-Európa egyrészét boritja, erősségéből veszitett. Keleten a barométer erősen sülyedt és Közép-Oroszországban csekély depresszió fejlődött.

Az európai időjárás meleg és Oroszország meg Franciaország nyugoti partjai kivételével száraz.

Hazánkban az idő száraz jellegét megtartotta, miután az északnyugoti részeken előfordult esők jelentéktelenek voltak. A hőmérséklet állandóan igen magas.

Kilátás: Tulnyomóan száraz, meleg idő várható, elvétve zivatarokkal.

Tankönyvek

a felső kereskedelmi isk. számára.

Tanárok, szülők és magántanulók figyelmébe ajánlva.

A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium által engedélyezett **felső kereskedelmi iskolai tankönyvek jegyzéke.**

Megrendelhető **Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)** cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadóhivatalában **Budapesten, VI., Andrássy-ut 21. szám alatt.**

Magyar olvasókönyv. Dr. Balassa Józseftől. I. kötet 3 kor., II. kötet 2 kor. 80 f., III. kötet 3 kor.
Poetika. Olvasókönyvvel. Dr. Négyesy Lászlótól. 3 kor. 20 f. Dr. Riedl Frigyestől 2 kor. 80 f.
Rhetorika. Olvasókönyvvel. Dr. Négyesy L.-tól 3 kor. 20 f. Dr. Riedl Frigyestől 2 kor. 60 f. Dr. Zlinszky Aladártól 3 kor.
Irodalomtörténet, olvasókönyvvel. Tóth Sándortól. I. kötet 3 kor. 20 fill., II. kötet 2 kor. 80 f. Dr. Váczy Jánostól. I. kötet 4 kor. 80 f., II. köt. 3 kor. 80 f., Dr Weszely Ödöntől.
Magyar verstan. Beksics Ignáctól. 1 kor. 20 f.
Költői olvasmányok. Toncs és Loósztól. 2 kor. 40 f.
Magyar helyesirás szabályai. Összeállitotta Hoffmann Mór. 40 f.
Magyar fogalmazó. Sándor Domokostól 3 kor.
Paranesis. Kölcsey Ferenctől. 80 f.
Német grammatika (Deutsche Grammatik). Felsmann Józseftől. 2 kor. 80 f.
Német nyelvtan. (Deutsche Sprachlehre). Fleischhacker M. Fr. és dr. Kárpáti L.-tól. 2 kor. 80 f.
Rendszeres német nyelvtan. Dr. Kemény Ferenctől. 2 kor. Endrei Ákostól. 2 kor.
Német olvasókönyv. Garai Ede és Jesze K.-tól. I. köt. 2 kor. 40 f. II. kötet 4 kor.
Német tan- és olvasókönyv. Dr. Heinrich G.-tól. I. köt. 2 kor. 80 f., II. köt. 2 kor. 80 f., III. kötet 2 kor. 40 f., IV. köt. 2 kor. 40 f.
Magyar-német kereskedelmi levelezés. Garai E. és Pinterits K.-tól 4 kor.
A német irodalom rövid vázlata. Heinrich G.-tól. 2 kor. 40 fillér.
Német stilusgyakorlatok. Garai Edétől 2 kor. Endrei Ákostól 2 kor. 40 f.
A német helyesirás. Dr. Kemény Ferenctől 50 f.
A német helyesirás szabályai. Schwicker J. H. és Tiber Á.-tól. 1 kor. 20 f.
A német rhytmika alapvonalai. Felsmann J.-től. 80 f.
Levélszerinti oktatás a német nyelv tanulására. Róder Adolftól. Teljes 40 levélben. 16 kor. Egy-egy levél 40 fillér.
Deutsches Stilbuch. Dr. Schwicker J. H.-tól. I. rész. 1 kor. 28 f., II. rész 2 kor. 40 f.
Német-magyar, magyar-német szótár. Dr. Schack Béla és Bartos F.-től.
Francia nyelvtan és olvasókönyv. Mébold és Ujvári B.-tól. I. kötet. 1 kor. 80 f., II. köt. 2 kor. Bartos és dr. Chovancsák I.-tól. I. rész 2 kor. II. rész 2 kor. Bartos és Dr. Klimó M.-tól. Dr. Theisz Gyulától. Haladók tanf. 2 kor.
Rendszeres francia nyelvtan és olvasókönyv. Mébold F. és Ujváry B.-tól. 4 kor.
Kis francia nyelvtan. Dr. Theisztól. 1 kor. 60 f.
Petite grammaire française. Dr. Theisz Gyulától 1 kor. 60 fillér.
Francia olvasókönyv és szógyüjtemény. Bartos és Chovancsák I.-tól. I. rész 60 f. II. rész 80 f.
Francia olvasó- és gyakorlókönyv. Dr. Theisz Gy.-tól. I. rész 1 kor. 60 f., II. rész 1 kor. 80 f., III. rész 3 korona.
A francia kereskedelmi levelezés. Bartos és Matyóka K.-tól 2 kor. 40 f.
Ehhez **francia olvasó- és gyakorlókönyv.** Bartos F. és Matyóka K.-tól. 2 kor.
Francia-magyar és magyar-francia szótár. Dr. Theisz Gy. és Matskássy J.-től. Francia-magyar rész, I—IV. füzet. Egy-egy füzet 1 kor. 25 f.
Francia társalgó. Dr. Kálmán Miksától. 1 kor.
Francia nyelvtan. Dr. Kemény F. és Klimó M.-tól. 1 kor. 20 f.
Francia stilusgyakorlatok. Kemény és Klimó M.-tól 1 kor. 20 f.
Gyakorlati angol nyelvtan. Dallos Gy. és Patterson A.-tól. 3 kor.
Gyakorlati olasz nyelvtan. Paloczy L.-tól. Kötve. 2 kor. 20 fillér.
Román nyelvtan. Alexy Gy.-től. 2 kor.
Fizika. Kont Gyulától. 2 kor. 80 f.
Chemia és áruismeret. Dr. Hankó V. és Pacholek Gy.-től. I. kötet 2 kor. 40 f., II. kötet 2 kor. 80 f.
Chemia. Dr. Asbóth és dr. Hankó V.-tól 2 kor.
Egyszerü és kettős könyvvitel Bán Samutól. 4 kor. Wilheim Józseftől. I. rész 3 kor. II. rész 3 kor. Zachár Gyulától 5 kor. 60 f.
Irodai munkálatok. Bogyó S. és Havas M.-tól 3 kor. 60 f.
Példatár kereskedelmi irodai munkálatokhoz. Kárpáti Béla. V kor. 40 f.
Kereskedelmi ismeretek. Garai E. és Pinterits K. 2 kor. 40 f.
Általános üzleti könyvvitel. Zachár Gy.-tól 8 kor.
Kereskedelmi ismeretek, jog- és szokások. Zachár Gy.-tól 10 kor.
Pénzintézeti üzletvitel. Zachár Gy.-tól 10 kor.
Váltóisme jog és szokások. Zachár Gy. és dr. Mattyasovszky L.-tól 4 kor.
Kereskedelmi számtan. Bogyó S. és Havas M.-tól. I. kötet 2 kor. 40 f., II. és III. kötet 3 kor. 20 f.
Kereskedelmi számtan. Dr. Veress V.-tól. I. rész 2 kor. 40 f., II. rész 3 kor,
Táblázatok a kamat- és járadékszámitáshoz. Dr. Veress V.-től. 2 kor.
Segédtáblázatok a kereskedelmi számtanhoz. Kondor B.-tól 50 f.
Algebra. Lengyel S.-tól. 2 kor. 40 f. Dr. Mocnik F. és Schmidt A.-tól. 3 kor. 20 f. Perjéssy és Derszib B.-tól. 3 kor.

Ha sorsjegyei zálogban vannak és azokra magasabb kölcsönt kíván, forduljon **BEIFELD JÓZSEF** bankházához Budapest, Károly-körut 1. szám. Alapittatott 1874.

Gummi

és **halhólyag elismert legbiztosabb óvszer,** eredeti **párisi csomagolásban.** Orvosi tekintélyek ajánlata szerint teljesen biztos és ártalmatlan, tucatja 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. **Capot americans** (rövid): 4, 6, 8, 10. **Diana-öv** (havi kötszer) 8—11 korona. Dusan felszerelt raktár: **Irrigatorok, fecskendők, suspensoriumokban** stb. Női óvszer: **Pessarium oclusivum** Menzinga tanár szerint orvosi rendeletra adatik ki.

Uj! **„Auto Vaginal Spray"!** a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.— Uj!

Képes árjegyzékeket, zárt boritékban, titoktartás mellett,

KELETI J. orvos-sebészi mü- és kötszergyár. Alapitva 1878.
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

Finom butorok

detail-üzletünk teljes feloszlatása miatt akár készpénzért- akár hitelre **tetemesen leszállitott árakon** kaphatók. a miért is **ez időszerint a legelőnyösebb a butorbevásárlás**

SÁRKÁNY és SCHÜTZ

butorcégnél

Bpest, Erzsébet-körut 12.

a New-York-kávéházzal szemben eszközölhető.

Teljes menyasszonyi kelengyéknél még külön engedmény. Minden butorvevő érdekében van, mindezek helyességéről személyesen meggyőződést szerezni.

Ugyanott **használt** butorok minden fajtáju **uj** butorokra **becseréltetnek.**

Butoralbumunkat 70 fillér bélyegekben való beküldése mellett, bérmentve küldjük.

E. Bonnet és J. Pausique Lyonban és G. Linière Ecullyban **16905. számu**

„Kontaktus berendezés a pályaszinen eszközölt áramsdézessel biró elektromos vasutak számára"

cimü, 1899. junius 8-ról kelt magyar szabadalmára

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok **„W. N. 5400"** alatt **Mosse Rudolfhoz, Bécs,** I., Seilerstätte 2. kéretnek.

* * * * *

TÓTH KÁLMÁN

** Összes **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő diszes uj kiadása. Életrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRŐDI SÁNDOR.

Két remek diszkötésü kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomásu arczképével.

Rendkivül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

Lampel Róbert-féle

(Wodianer F. és Fiai)

Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Sérültek ne mulaszszák el!

prospektust kérni a

Magyar Orvosi Müszertár

Budapest, VII., Kerepesi-u. 32. (A Rókus-kórház templomával szemben.) **legujabb szabadalm.**

Univerzális sérvkötőiről.

Páratlan eredmény! Kényelmes, könnyü kis nyomlappal a legnagyobb sérv is elzárható. Ugyanott jótállással készülnek: **müIábak, mükezek, lábgépek, füzők ferdén-nőtteknek, egyenestartók, haskötők és gummiharisnyák** mérték szerint. — **A betegápoláshoz szükséges cikkek valódi francia különlegességek** női óvszerek orvosi rendeletre kaphatók. **Általános árjegyzéket** bárkinek ingyen és bérmentve titoktartással.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota

(átjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb **hugycsőfolyásokat,** legsulyosabb hugyhólyagbajokat, **bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait**

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Ezen specialista legmelegebben ajánlható **szerfelett gazdag tapasztalatai** alapján, melyeket **rendelő intézetében** és a **kórház hugyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt** számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista,

emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül legrövidebb idő alatt gyökeresen gyógyit bármily régi és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbetegségeket és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepő az eredmény FÉRFIUI GYENGESÉGNÉL (IMPOTENTIA) még öregebb egyéneknél is.

Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Rendelés 9—3-ig és este 6—8-ig

Budapesten, Erzsébet-körut 12. sz.

(a New-York palotával szemben), **félemelet.**

(Bejárat a lépcsőnél. Külön várótermek.

Legnagyobb budapesti

BUTOR-áruház

Az általánosan rossz üzletmenet folytán raktárunk tul van halmozva hogy azonban családos munkásainknak állandóan foglalkozást adhassunk, elhatároztuk, hogy készitményeinket előállitási áron alul adjuk el.

Több száz szoba divatos **asztalos és kárpitos butor,** u. m.: **barokk, angol, szecesszió,** ó-német stb. stilben a legegyszerübbtől a legfinomabbig a legmodernebb fazónban, a garniturák behuzása selyem, plüss, francia- és angolszövetekkel, készen, raktáron kizárólag jó minőségben.

A tartósságért több évi kezességet nyujtunk.

A legujabb butoralbumunkat több mint 457 képpel 50 fillér beküldése ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén az 50 fillért visszaadjuk.

Varga Mihály és Társai

magy. butoripar-társasága Budapest, IV. Koronaherceg-utca 2.

Kigyó-tér sarkán.

Szinházak, szórakozó helyek.

MAGYAR SZINHAZ.
Szombat, 1902. augusztus hó 30-án.
Lotti ezredesei.
Énekes bohózat 2 felvonásban. Irta Rudyard Stone. Forditotta Faragó Ödön. A dalok verszövegét irta Méréi Adolf.
Személyek:

Ton Dawentry	Sziklai	Barley	Szilágyi
Harriet	Sziklainé	Mister Morvay	Lápossi
Jean Dickson	Boross	Mister Bibb	Kalocsay
Kitty	Almási I.	Miss Kate	Sellő
Ramajanah	Palásthy	Esmeralda	Iványiné
Lotti	Szelestey	Elsie	Tomcsányi

Kezdete 7½ orakor.

URANIA SZINHAZ.
Szombat, 1902. augusztus hó 30-án.
Délibábok hazája.
Irta Lovász János.
Kezdete 7½ órakor.

FOVAROSI NYARI SZINHAZ.
Szombat, 1902. augusztus hó 30-án.
Kokó király.
Bohózat 8 felvonásban. Irta Bisson. Zenéjét szerz. ifj. Bokor József.
Kezdete 7 órakor.

VAROSLIGETI NYARI SZINHAZ.
Szombat, 1902. augusztus hó 30-án.
Ujházi Ede mint vendég.
Péntek este.
Dramolett 1 felvonásban. Irta Szomori Dezső.
Utána:
A kölcsönkért feleség.
Vigjáték 2 felvonásban.
Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Jelige: Sokat ki ad Mindenkinek juttathat.

Pompás program.

Kezdete 8 órakor.
A télikertben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara.

Dr. RENNER
VIZGYÓGYINTÉZETE
bejáró betegek számára.
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)
Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek: különféle **ideg- és gerincbajok, álmatlanság, szédülés, gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhesége,** ideges szivbántalmak stb. — Gyógyeszközök: **A tudományos vizgyógyitómód** elárasain kivül, **szénsavas fürdők** (szivrajosok számára), **fényfürdők** (elhizások és csuzos bántalmaknál), az **elektromozás** minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), **masszázs** stb. — **A különféle vizgyógyitómódok kivánatra saját lakáson is eszközöltetnek kiképzett szolgaszemélyzet által.**
Árak mérsékeltek. Prospektus kivánatra.

Butor!
Saját készitményü divánok, ottománok, szalongarnitúrák, affrik- és lószőrmatraszok valamint sodronyágybetétek, ebédlő- és hálószobabutorok, ingaórák, szekrények, ágrak, függőlámpák és konyhaberendezések, jó, szolid kivitelben **előnyös részletfizetésre** is jutányos árban kaphatók. Tisztviselők, papok, katonatisztek, tanitók és jegyzők kedvezményben részesülnek
Náthán Ignácz
butorfőraktára Budapest, **VII., Erzsébet-körut 23.**

Legujabb levelező.
Legujab levelező, önügyvéd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghivások, ajánlatok, szerződések stb. mintával. Ára füzve 2 kor., kötve 2 kor. 40 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. szám.

Egyenruhák és katonai fölszerelések
páratlan elegans kivitelben
legjutányosabban
Blum Sándor
elsőrangu egyenruházati és hadfelszerelő intézetében
Ő felsége a perzsa császár és orosz nagyhercegudvari szállitója.

BUDAPEST, VÁCZI-UTCA 15. sz.

Most jelent meg!
Latin-magyar Zsebszótár
középiskolák számára.
Szerkesztette:
SCHMIDT JOZSEF
állami főgymn. tanár.
I. rész: Latin-magyar. II. rész: Magyar-latin.
Egy-egy rész csinos vászonkötésben 2 korona.
Mindkét rész egy erős félbőrkötésben 4 korona.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár aranylag kis helyen mindazt nyujtja, a mire a tanulónak szüksége van. Schmidt szótára nem hagyja a tanuló kérdéseit sohasem feleletnélkül, mert előtte éppen csak a kérdések lehetnek folyton munkája készitésénél. Minden egyes szócikken meglátszik, hogy a könyve felett görnyedő tanuléra gondolt a szerző, ennek a szemével igyekezett látni, egyre arra gondolt, hogy ennek munkáját könnyitse.
Meg vagyunk győződve, hogy ezt a szaktanárok is fel fogják ismerni és ugy a tanitás, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozditani az értékes munkának gyors elterjedését. Ez a munkájuk annál könnyebb lesz, mert a diszes vászonkötésü, nyomdailag is szép kiállitásu, a szemre nézve kellemes betükkel szedett szótár egy-egy részének ára mindössze 2 korona.
Megjelent és kapható az „ATHENAEUM" irod. és nyomdai részvénytársulatnál Budapesten, VII., Kerepesi-ut 54. sz.

Ős-Budavára.
Ma szombaton, augusztus 30-án
nagy jótékonycélu ünnepély
a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület
javára, pompás, rendkivüli müsorral.
Óriási hyppológiai felvonulás
a Carré-cirkusz összes fajlovaival, **Carré** Oszkár igazgató ur vezetése alatt, több mint 100 arab, angol, porosz, hollandi, ir és skót telivérrel. **„A négy évszak"** bemutatják **Carré** Oszkárné urnő, **Carré** Katica urnőügy és a **Corradini** növérek.
Impozáns tüzijáték.
A Vezuv kitörése.
Remek varieté-müsor a nagyszinpadon
1000 értékes majolika-disztárgy kisorsolása.
Belépődij 1 korona. Gyermekjegy 20 fillér.
Szabadjegyek, a jótékony cél érdekéből érvényfelenek.

Nagy árukészletem, valamint azon körülmény, hogy munkásaimat foglalkoztathassam, arra késztet, hogy készletemet minden árban eladjam. Kész vagyok árjegyzékemet, melyhez az ön érdekét szem előtt tartó levelem is csatolva van, bárkinek ugy helyben, mint vidékre, ingyen és bérmentve beküldeni.

Nőknek:

Fekete v. barna bőrből, füzős	frt 3.—
Fekete v. barna bőrből, gombos	„ 3.30
Fekete v. barna legfin. box, Derby	„ 3.50
Lakk, kesztyü- v. chevreaux-bőrből, füzős	„ 3.60
Lasting, cugos 9.60. Lasting, regatta	„ 2.—
Fekete v. barna házi-cipő szegett talppal	„ 1.20

Uraknak:

Borjubőr, cugos, egy darabból	frt 3.—
Borjubőr, boxcz, elegáns	„ 3.20
Keztyübőr, chevreaux v. lakk	„ 3.80
Fekete v. sárga, füzős	„ 3.30
Pinccripő, fekete v. barna bőrből, elől cugos	„ 1.30

AGULÁR DÁVID
cipőgyára
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 6. sz.
a New-York palotával szemben.

Kérje ingyen
világhirü találmányomat, a

Guzi-kenőcsöt
melyet mindenkinek, ki cimét velem közli, 100 oldalas képes árjegyzékemmel **bérmentve küldök.** Minden nálam vásárolt cipőért
1 évi irásbeli jótállást vállalok, ha Guzi-kenőccsel bekeni, hogy a bőr repedése ki van zárva, **elszakadása esetén ingyen megcsinálom.** Minden cipőhöz
1 pár elegáns cipő-sámfát
és egy tégely Guzi-kenőcsöt, mely a vixelést fölöslegessé teszi, adok INGYEN.
Vidékre legpontosabb mérték, ha harisnyába papirlapra állva a lábtalp körvonalát lerajzoljuk. Nem megfelelőt kicserélek **vagy a pénzt minden levonás nélkül haladéktalanul visszaadom. — Postai szétküldés az egész világba.**

Elegáns gavallér viz füzőscipő	3.20	Női cugos v. füzős elegáns zergebőrből	3.—
Férfi bagarla, erős, sima cipő	3.—	Női barna gavallér füzős	3.—
Barna gavallér füzős	3.50	Szalon-lakk füzős, cugos vagy gombos	5.50
Elegáns, szalon-lakk, füzős vagy cugos	4.—	Kivágott csattos lakkcipő	3.—
Tiszti könnyü sima cipő	4.—	Párisi divat, szürke szarvasbőr, magas füzős vagy gombos cipő	4.50
Párisi divat box-calw, füzős vagy gombos cipő, föltünő elegáns	4.—	Ugyanaz kivágott csattos	2.50

Agulár Ignác
BUDAPEST,
KEREPESI-UT 30. SZ.
a Rókus-kórház templomával szemben.

Szerdán, szeptember hó 3-án visszavonhatlan utolsó előadás.
CIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR
(az állatkertben).
Ma szombaton, szeptember 30-án este 7½ órakor
nagy disz jutalom-előadás
az itt oly kedvelt
Mr. Emil Aguimoff
tiszteletére. Általános óhajra ismét fellépnek
Shadow's testvérek.
Csak még kétezer kerül szinre a nagy némajáték
A délafrikai háboru.
Holnap utolsó vasárnap
2 nagy diszelőadás 2
délutáu 4 és este 7½ órakor. Szinre kerül **mindkét előadásban** a nagy kiállitásos némajáték:
A DÉLAFRIKAI HÁBORU.

VIII. ker. Zene-Conservatorium
Van szerencsém a t. szülőket értesiteni, hogy intézetemben
József-körut 51. (Baross-utca mellett)
a beiratások naponként 10—1 és 3—6 óráig tartatnak.
Tandij havi 10 kor. Beiratási dij nincs.
Felnőttek részére esti tanfolyam.
Prospektust készségesen küldök
Takács Jakab igazgató.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP lan PAP lan PAP lan

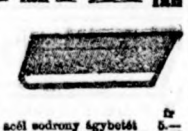

	frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal	10.—
1 rouge paplan	1.80
1 „ „ prima	2.80
1 cachmir paplan	3.50
1 atlasz paplan	4.80
1 selyem atlasz paplan	8.50
1 fodros selyem sil. papl.	13.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—
1 „ ágy „	1.30
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50
1 gyapju „ „	5.50
1 jó lópokróc	1.60
1 téli pokróc	4.60
1 szép fali szőnyeg	7.50
1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 tengerifü matrac	4.50
1 afrique „	8.—
1 lószőr „	12.—
1 ablak köpeny függöny	3.—
1 „ lunis „	1.50
1 „ gyapju „	4.50
2 ágy, 1 aszalterlü bouret	5.50
2 „ 1 „ gyapju	13.—
1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 „ „ L „	5.80
1 ágyalólke L	0.35
1 tapestry ágyelőke	1.50
1 mtr. jó futószőnyeg	—.60
1 „ „ mintázott	—.75

GICHNER JANOS
paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicserélhetnek, vagy a pénz visszadatik.

Állandó Butor Kiállitás.
Nemcsak Budapest főváros, de Magyarország és Ausztria legnagyobb
Müasztalos és Kárpitos Butortelepe
óriási választék a legszolidabb és legmodernebb lakásberendezésekből, a legegyszerübb polgári berendezésektől a legfinomabb urasági butorzatokig. — Butorainknak minőségéért irásbeli kezességet vállalunk gyors és pontos kiszolgálást biztositunk. — Számtalan megkeresésekre értesitjük t. vevőin ket és a n. é. közönséget, hogy üzletünk csakis kizárólag
VIII. ker., Kerepesi-ut 9/a. alatt van a **Pannónia-szálló és Nemzeti szinház mellett**
Patyi Testvérek fő- és szókvárosi butortelepe
Nagy butor album 1 korona postabélyeg beküldése után bérmentve kapható.

ÁLLAMI FELUGYELET ALATT!
Gerő Ferenc katonai előkészitő-iskolája az
egyéves önkéntességi képesitő vizsgára.
VI. Nagy János-utca 3. szám.
Ezen több év óta fennálló és szép sikerrel működő iskola előkészit 6 és 10 hónapra terjedő tanfolyamon az önkéntességi vizsgára kiváló középiskolai tanárok közreműködésével olyan ifjakat, kik az önkéntességre jogositó érettségi bizonyitványnyal nem birnak. Részletes ismertető kivánatra küldetik.
Az uj tanfolyam szeptember 1-én kezdődik.
Beiratás naponkint délután 4—7 óráig.
VIDÉKIEK RÉSZÉRE INTERNATUS.

Minden **szó egyszeri beiktatása** nonpareille betükből **4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: **József-körut** 18. **szám.**

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk **felvilágositást**, csak a **válaszra szükséges** bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés **számát** a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apróhirdetéseket
központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje
Teréz-körut 54. szám **alatt.**

Deutsch Miksáné
Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Fürdő-utca 4. **szám.**

Engelmann Mór
gyorssajtonyomda
IV. ker., Kálvin-tér 2. **szám.**

Franke Pál
könyvkereskedése
IV., Gróf Cziráky-féle **paleta.** Kossuth Lajos-utca. Kigyó-**tér,** (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV., Gerlóczi-utca 1.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
V. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozefin
Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda
V. ker., Dorottya-utca 9. **szám.**

Jambrikovits
dohánytőzsdéje
Kerepesi-ut 50. (Takarékp.épül.)

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje
VIII. ker., Muzeum-körut 18.

Leopold Gyula
hirdetési iroda
VII., Erzsébet-körut 54. I. **em.**

Mosse Rudolf
hirdetési iroda
Ferencziek-tere 3.

Mezei Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eskü-ut 9. **szám.**

Nemetsek A. J.
ujság-árudája
IV. ker. Petőfi-tér 3. **szám.**

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő
Muzeum-körut 2. sz. (**Nemzeti** Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona
dohánytőzsdéje
VI. Andrássy-ut 48. **szám.**

Sikray Samu
hirdetési iroda
VI. ker., Váci-körut 23. **szám.**

Sopronyi V.
dohánynagyárus
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. **szám.**

Szántó Mór
dohánytőzsdéje
IV., Kecskeméti-utca 14. **szám.**

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker., Marokkói-utca 4. **sz.**

Schönwald Ferencné
dohánytőzsdéje
Ferenc-körut 3. **szám.**

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
IV. ker., Szervita-tér 8. **szám.**

Toldi Lajos
könyvkereskedése
II. ker., Fő-utca 2. **szám.**

Weitzenfeld Jakab
Király-utca 1.

Zipser és König
zeneműkereskedése
VI. ker., Andrássy-ut 4. **szám.**

Minden apróhirdetés, **melyet itt este 6 óráig fölnadnak,** már másnap **megjelenik a Budapesti Naplóban.**

KERESLET.

Bölcsészet
doktora, okl. középiskolai tanár, ki a három országos nyelven kivül a franciát is kellőképen birja, zenében jártas, mint fogamazó már egy nagyobb uradalomnál működött, mint tanár pedig már a vidéken számos tanitványnyal tétetett le sikeresen vizsgákat, szélesebb körü fővárosi ismeretség hijján ezuton keres alkalmas foglalkozást. Ha szükségeltetik, vidékre is elmegy szivesen, megfelelő dotáció mellett. Levelek kéretnak Budapest főposta poste restante „Középiskolai tanár“ cimen.

Folyó év november 1-ére két utcai, elő-, fürdőszoba, konyha és speizt keres bérletre fiatal intelligens házaspár. Ajánlatokat „Cz. B.“ jelige alatt a kiadóba kér. 4394

3—400 forinttal
rendelkező társat keresek kis vállalathoz, mely még a folyó évben lebonyolittatik. A befektetendő 250—300 forint visszafizetésén kivül, szép hasznot biztositok az illetőnek. Gyár-utca 19. I. em. ajtó 2. délelőtt 9-től 11-ig.

Képezdésznő
izr.. délutánra kerestetik egy 2-ik polgáriba járó leánykához, az illetőnek zongorázni kell tudni, a magyar, német és francia (vagy angol) nyelvet beszélje. Cim Schön Sándor, Váci-körut 74. szám. 4262

Egy tanulóleány lap-expeditióba felvétetik.

Divatárusnő
csak ügyes, gyors és önállóan dolgozni tudó, azonnal felvétetik. Fizetés havi 50 korona és teljes ellátás. Idősebbek előnyben részesülnek. **Rosenberg Béla női- és férfidivatárukereskedés, Keszthelyen.**

Tanitók,
tanitónők, óvónők, valamin nyugdijazott hivatalnokok tisztességes és nagy mellékkeresetre tehetnek szert egy elsőrangu gyermekbiztositó intézeképviseletének átvételével. Beválás esetén magas fix fizetést nyujtatik. Ajánlatok „Élet 8925“ jelige alatt Haasenstein és Vogler hirdetési irodájába Budapest, Dorottya-utca 9. sz. a. kéretnek.

Kisebb
elkülönitett utcai szobát, lehetőleg ellátással keres hivatalnoknő. tisztességes gyermektelen uricsaládnál. Ajánlatokat „Tiszta“. 13279

Kerestetik
vidékre egy tisztességes izr. nevelőnő 2 leánygyermekhez, ki az elemi iskolák elvégeztetésére is képes. Feltételek levél utján, okmányok és fénykép csatolandó, a francia nyelv megkivántatik. Cim: Politzer Mariska Furlug, Lugos mellett. 13284

Intelligens,
fiatal leány, ki magyarul. németül s szerbül beszél s nagyon szépen ir, keres szerény dijazás mellett irodába vagy más hasonló alkalmazást. Szives megkeresést kér „Intelligens“ jeligével e laphoz. 4248

Gabonakereskedők
figyelmébe. Egy izr. vallású 25 éves nőtlen fiatalember, a ki 10 év óta gabonakereskedésben raktárnoki és bevásárlói minőségben alkalmazva volt, ezen üzletágban teljesen jártas és kitünő bizonyitványokkal rendelkezik, hason minőségben **azonnali belépésre** szerény igények mellett alkalmazást keres. Szives megkeresést e lap kiadóhivatalába „K. 120“ alatt kér. 4261

Szegény
öreg 72 éves cseléd, ki már nem tud dolgozni, arra kéri a nemes és jószivü embereket, segitsenek nyomorán és küldjenek egy kis segitséget, hogy öreg napjaira ne kelljen koldulni. Szalkay Eszter VI. Szondy-utca 12. I. 14. 4264

Egy fiatal
nős kovács, iparjoggal rendelkezik, alkalmazást keres nagyobb fuvarosnál vagy gyárba. Cim a kiadóban. 4238

Veszek
jutányos áron egy kevéssé használt, jó állapotban levő előszobaszekrényt, továbbá egy függőlámpát. Arral, teljes cimmel és a megtekintés idejének megjelölésével kérem a szives ajánlatokat „H. M.“ cimen a kiadóhivatalba.

Szobát keres
a városliget közelében egy magányos ur, hol reggelit és ebédet is kaphat. Fürdőszoba használattali ajánlatok előnyben részesülnek. Ajánlatokat „Uj otthon“ cimen e lap kiadójába kérek. 4268

Egy olcsó zongorát
esetleg pianinót készpénzzel veszek. Ajánlatokat „H. J.“ jeligével a kiadóba.

Kolbász,
kolozsvári szalonna és liptói turó képviseletet keres jól bevezetett budapesti ügynök. Szives megkereséseket „R. B.“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 4262

KINÁLAT.

Gyermektelen
izr. család, egy nagyobb r. t. hivatalnoka, egy, esetleg két jobb házból való iskolás fiut teljes ellátásra elvállal. Szives megkeresések „K. M.“ jeligével a Budapesti Napló kiadóhivatalába küldendők. 4254

Fodrásznő,
rendkivül ügyes, ismeretség hiányában ezuton ajánlkozik. Özv. Waldné VI., Vörösmarty-utca 48. II. 21. 4247

Képezdésznő
ajánlkozik elemi vagy polgári iskolába járó növendékek tanitására és kezdő gyermekeknek a zongorázásban való oktatására. Szives megkeresések „Képezdésznő“ jeligével a kiadóba kéretnek. 4252

Intelligens
gyermektelen családnál, különbejáratu kétablakos szép szoba, 1 vagy 2 uriember részére, esetleg teljes ellátással, kiadó. Ugyanott izletes, kóser ebédkoszt kapható. Sándor-utca 30/b. földszint 7.

Betöltendő állások
a **Budapesti Hirdetés Közlöny** (XX. évfolyam, kiadóhivatal VI. kerület, Váci-körut 33.) Szeptember hó 1-ről már ma megjelent számában **számos jó dotált állások a foglalkozás és szolgálat minden terén,** nem kevésbbé hivatalos pályázatok is vannak közölve, melyek részint **azonnal,** részint **később** betöltendők. **Előfizetés** félévre 6 korona, negyedévre 4 korona. Egyes szám 40 fillér, mely összeg levélbélyegben is beküldhető. Ugyanitt **hirdetések is** felvétetnek minden lap részére. Előfizetők és hirdetők kivánatra **dijtalan** közbenjárásban is részesülhetnek. 13287

Boroshordók
kaphatók Révésznél. Remete-u. 30. 13278

Butor
legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél VI., Nagymező-utca 37 13408

Fülöp Mihály
tükör-készitő Budapest, VII. ker. Hársfa-utca 6. sz. Velencei és más hibás tükrök ujitása jutányos árban. 13205

Hasmenést
gyermekeknél és felnőtteknél biztosan megszünteti **Sztraka tanincsokoládéja.** Egy darab 40 fill. Kapható minden gyógyszertárban. 12870

Fiatal, keresztény
fehér- és ruhavarrónő ajánlkozik házakhoz. Cim: Jázmin-utca 20, ajtó 1. K. A. 13263

Cimbalmozni
tanit kottából kitünő tanitónő, óránként 50 kr., ugyanott bármilyen dal cimbalomra 20 krjával kapható Altmann Józsefné VII. István-ut 27. II. 15. 13107

Francia,
angol, olasz, magyar, német nyelv és irodalomra tanit: Kerekes, Hársfa-utca 10/a. 13218

Intelligens
családnál jó házból való fiuk teljes ellátásra elfogadtatnak. Erzsébet-körut 39. 13286

Kiadó.
Elegánsan butorozott, erkélyes 1 vagy két szoba, két nő részére zongora- és fürdőszobahasználattal azonnal kiadó. József-körut 16. III. em. fölépcső. 13283

Mesés olcsóság
selyem- és szövet-bluzokban, gyapjuszövetek, selymek és női-ruhákban. Kerepesi-ut 9a udvarban, Singer. 13285

Valódi perzsa
szalon- és ebédlő-szőnyegek jutányos áron eladók. VII. Wesselényi-utca 29. füszerüzletben. 2246

Boroshordók
kitünő karban, minden nagyságuak, jutányosan eladatnak. Bővebbet Als S. Dohány-u. 26. 13272

Jobb családhoz
teljes ellátásba elfogadunk egy izr. uri kisleányt, saját II. polg. oszt. leányom mellé, kinek külön nevelőt tartanak és ugy a zongora, mint minden más tantárgyakban külön oktatásban is részesülhet, külön szoba. Cim a kiadóhivatalban. 4271

Gyönyörü szép
folyosóról nyiló, különbejáratu szépen butorozott szoba, azonnal kiadó. Kerepesi-ut 6. III. em. 12. 4270

Kerékpár
egészen uj, a gyárostól 2 évi jótállással, angol versenygép részletfizetésre eladó. Cim a kiadóban. 11231

Vidékiek,
vagy helybeliek, kik hosszabb vagy rövidebb időre szobát bérelni óhajtanak tiszta, világos és féregmentes szobákat kaphatnak igen olcsó árban, Főherceg Sándor-utca 30/B. I. em. 13.

Elegánsan butorozott utcai lakás 2 ablakos szalon, 1 ablakos nálószoba, elő- és fürdőszoba használattal, villanyvilágitás, lift, a ház előtt villamvasutállomás, palotaszerü házban a Népszinház mellett. elutazás miatt egy-két előkelőbb ur számára kiadó. Tudakozódhatni; József-körut 2, a házfelügyelőnél. 4257

Hőviz
gyógyfürdő októbertől 10 évre bérbeadó. Fischer Szidi, Losonc, Bég-utca 2125

Két utcai szoba,
igen tiszta, bejárat a lépcsőházból, azonnal kiadó. Sándor-utca 38. II. em. 22. 4272

Csemegeszőllőt
5 kilós kosárban bárhová franco szállit: finom válogatott 1 frt 86 kr., kék oportót 1 frt 50 krért utánvét mellett. Nagyobb vételnél és a pénz előre beküldése esetén minden kosár 10 krajcárral olcsóbb. Ulrich János szőllőbirtokos, Torontál-Almás. 2143

Singer-varrógépeket, a legolcsóbb árakkal, előnyös fizetési feltételekkel **szállitunk.** Láng J. és fia kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Különbejáratu
elegánsan butorozott, világos, tiszta és féregmentes szoba, pontos kiszolgálással és minden kényelemmel ellátva, hölgyeknek vagy uraknak azonnal kiadó. Főherceg Sándor-utca 30/B, I. 13.

Egy csinosan
butorozott szoba, különbejárattal egy vagy két ur részére szeptember 1-ére kiadó. Eötvös-tér 2. III. em. Löffler. 4526

Egyetemi hallgató,
akinek a tanitásban nagy jártassága van, elvállalja gyermekek oktatását teljes ellátásért, esetleg mérsékelt fizetésért. Cime: VIII. Szerdahelyi-utca 1. sz. I. em. 16. 4269

Csemegeszőllő és őszibarack.
Szállitunk 5 kilós kosarakban bérmentve, bárhová Magyarországba és Ausztriába. Csemegeszőllőt 5 kiló 3 korona, őszibarack 5 kiló 6 korona. Később csemegeszőllőt olcsóbban. Deutsch Zsiga és Társai Szabadka, kelebiai és szabadkai csemegeszőllő- és gyümölcsnagytermelők. 2132

Kence
(firnász) surrogatum, gyorsan száradó, bádogfémek és falazatok bemázolására, ugyszintén lenolaj-firnászszal való keverésre alkalmas. 100 kgr.-ként 40 korona hordóval együtt, továbbá carbolineum, gépolaj, **szilárd gépkenőcs** (á la Tavotte), vaselin, kocsikenőcs, és egyébb kenőcikkek, továbbá **vizmentes takarópönyvákat** ajánl:

Deutsch Bernát
I. magyar zsiradék-gyár **Kispesten, Budapest mellett.**

BUTOR
modern lakásberendezések
Nemes és Lengyel
butor-iparosoknál
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6. I. em.
Nagy választék ugy polgári, mint a legfokozottabb igényeknek megfelelő **modern** kivitelü **háló-, ebédlő-, szalon- és uriszoba-butorokban.** Az igen tisztelt vevőket a saját érdekükben felhivjuk szükségletük beszerzése előtt tájékozás céljából **műhelyünket megtekinteni.**

Szabadalmakat
kieszközöl és értékesit
PATAKY H. és W.
utóda
dr. Wirkmann József
hites szabadalmi ügyvivő
Erzsébet-körut 42.
Fölvilágositás és pospektus ingyen

Angol tapéta raktárak.
Ajánlja nagy raktárát bel- és **külföldi kárpitokban:** kávéházak, vendéglők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnal és jutányosan elvégzi.
Minius Jakab Budapest,
Fő-üzlet: Kerepesi-út 6.
Fiók-üzlet: Irányi-u. 25.

Butor
csak jó minőségü.
Hálószoba, kredenc, szőnyeg, divány, asztal, szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint **is,** nagyon olcsón, **eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI. Teréz-körut 40. szám**
Steinberger Manó
butoriparosnál.

A már 28 éve a világon uralkodó **Premier Helical** eredeti angol kerékpárokat **mélyen leszállitott árban** 125 frttól kezdve havi 8 és 10 frtos részletre, jóminőségü **Cyclon** német kerékpárokat 90 frtért és kerékpáralkatrészeket

30% árleszállitással
szállitunk és pedig:

I. r. külső gummi	frt 5.— és 4.—	
I. r. belső gummi	„ 3.— és 2.—	
Acetylenlámpa	„ 3.25 és 2.—	
1 pár kitünő pedál	„ 2.75 és 2.40	
Angol nyereg	„ 3.25 és 2.—	
Teleskop-pumpa	„ 1.25 és 1.—	
Francia kulcs	—.50 és —.36	
Kormány foggantyuk párja	—.40 és —.34	

Legujabb augusztusi 300 képes nagy árjegyzék ingyen.

Láng Jakab és fia
kerékpár nagy raktára
Budapesten, József körut 41.
Fiók-üzlet Rottenbiller-u. 1.
Az áruk kitünőségeért kezeskedünk és a nemtetszőket kicseréljük, vagy a pénzt vissza adjuk. Szakértői javitó műhelyek.

Magy. kir. államvasutak. Üzletzezetőség Aradon. 25153. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános versenytárgyalást hirdet a petrozsény-lupényi h. é. vasut Vulkán és Lupény állomásainak kibővitéséhez és a bővitéssel kapcsolatos pályaszin emelés egy részéhez szükséges összesen 68200 m^3 földfeltöltési munka végrehajtására.

A tervek, a szerződés és az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az általános és részletes feltétfüzetek Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetősége pályafentartási osztályában és Petrozsényban a petrozsényi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és 2 koronáért megszerezhetők.

Ajánlat csak az állomások bővitésére szükséges összes munkákra tehető.

Az ajánlatokat legkésőbb 1902. év szeptember hó 11. déli 12 óráig kell benyujtani alulirott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy korona az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 fillér bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyujtani: „Ajánlat a petrozsény-lupényi h. é. vasut Lupény és Vulkán állomások bővitésénél végzendő földmunkákra.“

Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis legkésőbb 1902. év szeptember hó 10-én déli 12 óráig összesen 1000, azaz ezer korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyüjtőpénztáránál akár készpénz, akár állami letétekre alkalmas értékpapirban letenni.

Takarékpénztári könyvek letét gyanánt el nem fogadtatnak.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Készpénzben letett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértivevénynyel adandók fel.

Aradon, 1902. aug. 18.
Az üzletvezetőség.
(Utánnyomás nem dijazt.)

Szolid árak.
Mautner Henrik
butorszállitási és beraktározási vállalat
BUDAPEST,
VIII., József-körut 21.
Száraz raktárak.

Ajtók, ablakok
nagy választékban olcsón
Eisler Arminnál
Bpest, VI. Nagymező-utca 66.

Részletfizetésre
arany, ezüst, ékszerek, zsebórák és ingaórák olcsón kaphatók
Grünberger Ármin Béla
IV. Váci-utca 30. I. em. 23.

Az „ATHENAEUM“ irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent:

Köszöntő-könyv.
Irták
Lenkei Henrik és Roboz Andor.
Ára kötve szines boritékkal 1 korona 40 fillér.

Tartalmaz verses köszöntéseket gyermekek részére, mindenféle alkalmakra, szülőkhöz nagyszülőkhöz, mindenféle rokonhoz, baráthoz, ismerőshöz, tanitóhoz stb.

Kapható a kiadó-társulatnál Budapesten, VII., Kerepesi-út 54. szám, és minden könyvkereskedésben.

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged. 23088. 1902. szám. III.

Pályázati hirdetmény.

A Szécsány állomáson megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi december hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számitott három éven át, vagyis 1905. évi november 30-ig. Bérlőnek a következő helyiségek bocsáttatnak rendelkezésére:

A földszinten: I—II. oszt. étterem, III. oszt. ét- és váróterem. Az emeleten 2 szoba, egy konyha. Ezenkivül a felv. épületben levő: pincze- és padlás.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Szécsány állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre“ felirattal ellátott lepecsételt s boritékba zárt nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi szeptember 12-én déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztály főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. pósta utján benyujtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz kettőszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál 1902. évi szeptember 11-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta utján beküldendő.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb, a névértéket meg nem haladó, naptárfolyam csak 90 százalék szerinti számittatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlitendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. em. 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitüzött határidőn tul beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tétetnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. évi aug. hó.
Az üzletvezetőség.
(Utánnyomat nem dijaztatik.)

A t. igazgató és tanitó urak kéretnek a használandó tankönyveket ezen jegyzékből kiválasztani!

Általánosan engedélyezett népiskolai tankönyvek
Megrendelhetők:
LAMPEL RÓBERT
(Wódianer F. és Fiai) könyvkiadásában, Budapest, VI., Andrássy-ut 21.
Az összes könyvek tartós bekötésben.

Egészségtan.
Csapody—Gerlóczy-tól 48 f.
Vargyas E.-től 20 f.

Ének.
Hortobágyi—Könyves — Szabótól I. oszt. 20 f., II. oszt. 30 f., III. oszt. 36 f., IV. oszt. 40 f., V—VI. oszt. 60 f.
Erdődy Ernő-től 36 f.
Erdődy Ernő-től 1 kor.
— Ünnepi daloskönyv 50 f.

Szépirás.
Vajda P.-tól magyar 30 f.
— Magyar-német 40 f.
— Állóirás 80 f.
— Rondirás 80 f.

Rajz.
Velősy L.-tól I—II. oszt. 24 f.
III. oszt. 50 f., IV. oszt. 50 f.
V—VI. 72 f.
— Utmutatás 30 f.

Német abc.
Faludy—Széptől 64 f.

Német olvasókönyvek.
Faludi—Széptől II. rész 80 f.
III. rész 96 f.
Győrffy—Schultz Lehr. u. Leseb. f. Landschulen 96 f.
Hetzel S.-tól I. rész 40 f.
II. rész 56 f.
III. rész 66 f.

Magyar abc németeknek.
Gockler L.-tól 40 f.
Mártonfy M.—Gokler A. 60 f.

Magyar olvasókönyv németeknek.
Mártonfy M.—Gokler A.
III. oszt. 60 f.
— IV. oszt. 90 f.
— V.—VI. oszt. 2 kor.
Zelliger J.-tól beszédgyakorlatok 60 f.

Német nyelvtan.
Szabó (Spitzer) L.-tól 80 f.
Erényi M.-tól 1 kor. 20 f.
Gyakorlati feladatokkal 80 f.

Deutsche Sprachlehre.
Hetzel S.-tól 60 f.
Langraf M.-tól, I. 72 f.
— II. 72 f.
Mendl L.-tól 80 f.

Geographie.
Kuttner—Szuppán 60 f.
— Kérdés és feleletekkel 40 f.
— Magyar-német 80 f.
— Schulgeographie 1 kor. 20 f.
Mártonfy—Pechány-tól IV. o. 48 f. V/VI. o. 72 f.
Schwicker J. H.-tól 80 f.

Geschichte Ungarns.
Ebenspanger J.-tól 52 f.
Kuttner-Szuppán 60 f.
— Kérdés és feleletekkel 40 f.
— Magyar és német nyelven 80 f.

Weltgeschichte.
Kuttner S.-tól 40 f.
— Magyar és ném. nyelven 1 K.

Naturgeschichte.
Buza—Mende-től 80 f.
Kuttner—Szuppán 80 f.
— Kérdés és feleletekkel 40 f.
Vargyas E.-től 40 f.
Kakujay K.-tól 1 kor. 20 f.

Naturlehre.
Kuttner S.-tól 60 f.

Verfassungslehre.
Csiky K.-tól 48 f.
Mayer M.-tól 48 f.
Környei—Schwicker 80 f.
Seidel P. 48 f.

Gesundheitslehre.
Csapody—Gerlóczy 48 f.

Tót tannyelvü iskolák számára.
Kuttner—Bogyanszky.
Zemepis 72 f.
— Ugyanaz, kérdés- és feleletekkel 40 f.
— Dejepis 60 f.
— Ugyanaz, kérdés- és feleletekkel 40 f.
Vargyas - Groó. Dejepis 40 f.
— Prirodopis 40 f.
— Zemepis 40 f.

Gazdasági ismétlő iskolák számára.
Benedek—Földes. Olvasókönyv a gazdasági ismétlőiskolák számára. A földmivelési minisztérium által jutalmazott pályamü 1 kor.
— Német olvasókönyv a gazdasági ismétlő-iskolák számára. A magyar kiadás ford. Székely Károlytól 1 K. 20 f.
Beke Manó. Számtan és mértan a gazdasági ismétlő-iskolák számára 70 f.

Értesitő-könyvecskék.
Iskolai köszöntők, népiskolák számára, irta Vargyas Endre kir. tanfelügyelő 20 f.
Hungária értesitő. Az 1901. évi utasitás mintája szerint 10 f.
Elemi iskolai rendtartási szabályok és értesitő, összeállitotta Vargyas Endre kir. tanfelügyelő 10 f.
Mazurek Pál. Család- és iskolai tudósitó 20 f.